

Oulun Jätehuolto

PL 67
90015 OULUN KAUPUNKI

Viite
YVA-laki (468/1994)12 §

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO OULUN JÄTEHUOLLON RUSKON JÄTEKESKUKSEN LAAJENNUKSEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOIN- TISELOSTUKSESTA, Oulu

Oulun Jätehuolto on toimittanut 13.5.2011 Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (jäljempänä ELY-keskus) ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaista yhteysviranomaisen lausuntoa varten Oulun kaupungissa sijaitsevan Ruskon jätekeskuksen laajennusta koskevan ympäristövaikutusten arviointiselostuksen.

HANKETIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Hankkeen nimi

Ruskon jätekeskuksen laajennus, Oulu.

Hankkeesta vastaava

Ruskon jätekeskuksen laajennuksesta ja ympäristövaikutusten arvioinnista vastaa Oulun Jätehuolto, yhteyshenkilönä Markku Illikainen.

Konsulttina arviointiselostuksen laatimisessa on toiminut Pöyry Finland Oy, yhteyshenkilönä Titta Anttila.

Yhteysviranomainen

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus toimii Ruskon jätekeskuksen laajennushankkeessa YVA-lain 6 a §:n tarkoittamana yhteysviranomaisena.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA)

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki, 468/1994) ja sen nojalla annetun asetuksen (YVA-asetus, 713/2006) 6 §:n hankeluettelon 11 a) kohdan (ongelmajätteiden käsittelylaitos, johon ongelmajätteitä otetaan sijoitettavaksi kaatopaikalle) ja 11 c) kohdan (yhdyskuntajätteiden kaatopaikka, joka on mitoitettu vähintään 20 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle) perusteella hankkeeseen tulee soveltaa YVA-menettelyä.

Arviointiohjelma ja arviointiselostus

YVA-menettelyn aluksi hankkeesta vastaava toimitti yhteysviranomaiselle arviointiohjelman. Arviointiohjelma on suunnitelma, jossa esitetään tiedot hankkeesta kokonaisuutena, tiedot arviointimenettelyn järjestämisestä sekä menetelmät hankkeen ja sen vaihtoehtojen järjestämisestä. Yhteysviranomainen kuulutti arviointiohjelman nähtävillä olost ja pyysi siitä lausuntoja. Mielenpitoensa saivat esittää kaikki sitä haluavat. Saatuaan lausunnot ja mielenpiteet yhteysviranomainen antoi 16.12.2010 hankkeesta vastaavalle lausuntonsa arviointiohjelmasta.

Arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella hankkeesta vastaava on laatinut ympäristövaikutusten arviointiselostuksen, joka tulee samanlaiseen menettelyyn kuin arviointiohjelmakin. YVA-menettely päättyy, kun yhteysviranomainen toimittaa lausuntonsa ja muiden kannanotot hankkeesta vastaavalle. Arviointiselostus ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto tulee liittää mahdollisiin lupahakemusasiakirjoihin. Ruskon jätekeskuksen laajentamisen mahdollisen ympäristölupahakemuksen käsittelee Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Ohjausryhmä

Hankkeesta vastaava on perustanut ohjausryhmän, joka koostuu eri sidosryhmistä. Ohjausryhmä kokoontuu hankkeen YVA-menettelyn aikana 4-6 kertaa. Ohjausryhmän tarkoituksena on seurata ympäristövaikutusten arvioinnin kulkua ja ohjata ympäristövaikutusten arviointiohjelman ja -selostuksen sekä niitä tukevien selvitysten laadintaa. Tarkoitus on myös edistää tiedonkulkua ja -vaihtoa hankevastaavan, viranomaisten ja muiden sidosryhmien välillä sekä parantaa kansalaisten osallistumismahdollisuuksia hankkeeseen. Ohjausryhmässä ovat edustettuina hankkeesta vastaavan, YVA-konsultin ja yhteysviranomaisen ohella Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos, Oulun kaupungin teknisen keskuksen katu- ja viherpalvelut, asemakaavoitus, yleiskaavoitus sekä maa- ja mittaus, Oulun kaupungin liikuntatoimi, Oulun Energia, Fingrid Oyj, Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry ja Kuivasjärven seutu.

YHTEENVETO HANKKEESTA

Hanke ja sen vaihtoehdot

Ruskon jätekeskuksessa huolehditaan Oulun kaupungin ja 16 yhteistyökunnan jätteen vastaanotosta ja käsittelystä. Jätekeskuksen toiminta-alueella on asukkaita yhteensä noin 275 000. Ruskon jätekeskuksen laajennushankkeen tarkoituksena on turvata Oulun kaupungissa ja sen yhteistyökunnissa muodostuvan jätteen sujuva käsittely ja loppusijoitus tällä hetkellä käytössä olevan kaatopaikkatilan loputtua. Jätehuollon toimivuuden varmistamiseksi hankkeesta vastaavan tavoitteena on ollut Punaisenladonkankaan jätekeskuksen rakentaminen Ruskon kaatopaikan kapasiteetin loppuessa arviolta vuonna 2018. Punaisenladonkankaan jätekeskuksen rakentaminen on kuitenkin viivästynyt. Jätehuollon jatkuvuuden turvaamiseksi Ruskon nykyisen jätekeskuksen koillis-, itä- ja kaakkoispuolelle suunnitellaan laajennusosaa. Laajennusosa mahdollistaisi jätteen sijoittamisen Ruskoon ainakin vuoteen 2035–2045 saakka.

Laajennusalueelle sijoittuvat toiminnot

Laajennusalueelle rakennetaan:

- tavanomaisen jätteen kaatopaikka
- ongelmajätteen kaatopaikka jätteenpolttolaitoksen lentotuhkille ja savukaasun puhdistuksen jätteille

Lisäksi alueelle sijoitetaan:

- orgaanisen maanparannusaineen käsittely- ja välivarastointikenttiä
- rakennusjätteen käsittely- ja välivarastointikenttiä.

Näitä jätteitä käsitellään ja välivarastoidaan Ruskon jätekeskuksessa jo tällä hetkellä voimassa olevien ympäristölupien mukaisesti. Laajennusalueen käyttöönoton jälkeen toiminta vain tullaan sijoittamaan uudelle alueelle.

Laajennusalueelle ei ole vielä laadittu tarkkoja toimintojen sijoitussuunnitelmia. Ympäristövaikutuksia arvioitaessa on otettu huomioon mahdollinen toimintojen sijoittuminen mihin tahansa laajennusalueen osaan, jotta suurin mahdollinen vaikutus kaikkien häiriintyvien kohteiden osalta saadaan arvioiduksi.

Tavanomaisen jätteen kaatopaikka käsittää suurimman osan laajennusalueen pinta-alasta. Ongelmajätteen kaatopaikan pinta-ala on arviolta 0-0,5 hehtaaria. Tavanomaisen ja ongelmajätteen kaatopaikan pohjarakenteet tehdään kaatopaikoista annetun valtioneuvoston päätöksen vaatimusten mukaisena. Kaatopaikoilla syntyvät suotovedet johdetaan kaupungin jätevedenpuhdistamolle, mutta ongelmajätteen kaatopaikan suotovesille voi olla tarpeen järjestää erilliskäsittely ennen viemäriin johtamista. Mahdollisesti muodostuva kaatopaikkakaasu johdetaan hyötykäyttöön jo olemassa olevien rakenteiden kautta.

Orgaanisen maanparannusaineen käsittely- ja varastointikentän pinta-ala on arviolta 0-2 hehtaaria. Käsittely- ja varastointikenttä rakennetaan tiivispohjaiseksi ja alueen valumavedet kerätään ja johdetaan käsittelyyn alueella syntyvien kaatopaikkavesien tapaan.

Rakennusjätteen käsittely- ja varastointikentän pinta-ala on arviolta 0-2 hehtaaria. Käsittely- ja varastointikenttä rakennetaan pohjaltaan riittävän tiivispohjaiseksi. Valumavedet kerätään ja johdetaan käsittelyyn muiden alueella syntyvien kaatopaikkavesien tapaan.

Laajennusalueella käsiteltävät jätteet

Merkittävimmin jätekeskuksen laajennusalueelle sijoitettavan jätteen määrään ja laatuun vaikuttaa vuonna 2012 Oulussa käyttöön otettava jätteenpolttolaitos. Polttolaitoksen käyttöönoton jälkeen kaatopaikalle sijoitetaan pääasiassa palamatonta ja epäorgaanista jätettä.

Laajennusalueelle arvioidaan loppusijoitettavan vuosittain enintään 70 000 tonnia jätettä, josta palamatonta yhdyskuntien sekajätettä noin 20 000 tonnia, rakennus- ja teollisen toiminnan palamatonta jätettä noin 20 000 tonnia ja mahdollisesti jätteenpolttolaitoksen tuhkia noin 30 000 tonnia. Tuhkasta on valtaosa tavanomaisen jätteen kaatopaikalle sijoitettavaa pohjatuhkaa (noin 23 000 tonnia/vuosi) ja loppu ongelmajätteeksi luokiteltavaa lentotuhkaa ja savukaasujen puhdistuksessa syntyvää jätettä (noin 7 000 tonnia/vuosi). Ongelmajätteen kaatopaikalle ei loppusijoiteta muita ongelmajätteitä. Jätteenpolttolaitoksella syntyvien tuhkien laatu ja kaatopaikkakelpoisuus selvitetään jätteenpolton alkamisen jälkeen.

Pakkaavilla jäteautoilla kerättävä polttokelpoinen yhdyskuntajäte kuljetetaan suoraan polttolaitokselle. Ruskon jätekeskukseen päätyy käsiteltäväksi mm. henkilöautoilla tuotava jäte, rakennusjäte ja mahdollisesti vaihtolavoihin kerättävä jäte. Kaikki jätekeskukseen tuleva jäte ohjataan rakennettavalle lajitteluareenalle, joka sijoittuu nykyiselle jätekeskusalueelle. Lajitteluareenalla jätteistä erotellaan koneellisesti ja käsin materiaali- ja energiahyötykäyttöön soveltuvat jättejakeet sekä hyötykäyttöön soveltumaton jäännös. Lajitteluareenan yleissuunnittelu on meneillään laajennushankkeen YVA-menettelyn ajankohtana ja lajitteluareena tullaan ottamaan käyttöön jo ennen laajennusalueen käyttöönottoa. Lajitteluareena tulee toimimaan alueella, vaikka jätekeskuksen laajennus ei toteutuisikaan (vaihtoehto VE0+). Nollavaihtoehdossa kaikki

loppusijoitettava jäte tulee kuljettaa lajitteluareenalla tapahtuvan erottelun jälkeen toisaalle.

Polttolaitoksen häiriötilanteissa ja huoltokatkojen aikana syntyvää polttokelpoista jätettä ei tulla sijoittamaan kaatopaikalle, vaan suunnitelmissa on jätteen paalaaminen, välivarastointi ja toimittaminen polttoon polttolaitoksen taas toimiessa.

Jätekeskuksen sijainti ja kaavoitustilanne

Ruskon jätekeskus sijaitsee noin 6 km Oulun kaupungin keskustasta koilliseen. Laajennusalue sijoittuu nykyisen jätekeskuksen koillis-, itä- ja kaakkoispuolelle enimmillään 29 ha laajuusena. Sen lähiympäristö on ojitettua talousmetsää ja alueen eteläpuolella on teollisuus- ja työpaikka-alue. Lähin asutus sijaitsee noin 400 metriä laajennusalueelta luoteeseen ja lähin yhtenäinen asutus noin 1,5 km:n etäisyydellä lännessä. Alueen läheisyydessä kulkee valaisematon latu-ura ja luontopolku.

Alueen itäpuolitse kulkee kolme Leväsuon sähköasemalta pohjoiseen suuntautuvaa 110 kV:n voimajohtolinjaa. Ruskon jätekeskuksen itäpuolella sijaitsee myös Lopakkasuon maanlajitysalue. Maanlajitysalueelle on myös sijoitettu vuosina 2003–2004 noin 33 770 m³ lievästi pilaantuneita maa-aineksia.

Ruskon jätekeskus sijaitsee Perämereen laskevan Kuivasojan (84.112) valuma-alueen Lopakkaojan osavaluma-alueella. Lopakkaoja on 3,5 km pitkä kaivettu uoma, joka virtaa ojitettujen turvemaiden läpi länsisuuntaisesti, kiertää jätekeskuksen pohjoispuolitse lähimmillään 100 metrin etäisyydellä ja laskee lopulta Laholaisojan oikaisu-uomaan valuma-alueen lounaiskulmassa. Oikaisu-uoma yhtyy Laholaisojan alkuperäiseen uomaan heti Lopakkaoja alapuolella. Laholaisoja laskee Kuivasjärveen noin 800 metrin päässä oikaisu-uomasta.

Liikenne jätekeskukseen kulkee Raitotiehen liittyvältä Ruskonniityntieltä. Jätekeskukseen tuleva ajoneuvomäärä on keskimäärin 500 ajoneuvoa päivässä, josta 2/3 on henkilöautoliikennettä. Liikennemäärä vaihtelee kuitenkin vuodenajan mukaan likimain 200–1000 ajoneuvoa/vrk. Raskaan liikenteen määrä on keskimäärin vajaa 100 ajoneuvoa/vrk. Jätekeskuksesta lähtee jätekuormia noin 600–700 kuormaa vuodessa, joista 2/3 on sähkö- ja elektroniikkalaiteromukuljetuksia. Ongelmajätekuljetuksia on talvisin noin 2 kertaa kuukaudessa ja kesällä noin 3 kertaa kuukaudessa.

Laajennusalueen käyttöönoton jälkeen jätekeskukseen tulevan liikennemäärän ei odoteta muuttuvan merkittävästi. Laitokselta lähtevän jätteen kuljetukset sen sijaan tullevat kasvamaan materiaalihyötykäyttöön toimitettavien ja lajitteluareenalta polttoon kelpaavien jätteiden kuljetuksilla.

Alueella on voimassa ympäristöministeriön 17.2.2005 vahvistama Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava, jossa jätekeskuksen laajennusalue sijoittuu seudullisen jätteenkäsittelyalueen (ej) ja taajamatoimintojen alueelle (A). Pohjois-Pohjanmaan liitto on käynnistänyt syksyllä 2010 maakuntakaavan uudistamisen, jonka on tarkoitus tulla hyväksymiskäsittelyyn loppuvuodesta 2013.

Seudullisessa yleiskaavassa, Oulun seudun yleiskaava 2020, Ruskon jätekeskuksen alue on osoitettu erityisalueeksi (E), joka on tarkoitettu seutua palvelevaa yhdyskuntateknistä tai energiahuoltoa varten. Laajennusalue sijoittuu E-alueelle, mutta suoja- viheralueet sijoittuvat MU-alueelle (maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaustarvetta) ja voimalinjan uusi linjaus vaihtoehdossa VE1 sijoittuu osin työpaikka-alueen (TP) reuna-alueelle.

Oulun yleiskaavassa 2020 laajennusalue on osoitettu jätteenkäsittelyalueeksi (EJ). Pohjoispuolella osa alueesta on maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Idässä ja etelässä laajennusalue ulottuu virkistysalueelle (V).

Yleiskaavassa Liikaseen merkittyä asuinalue (ap-t) ei kaupungin ilmoituksen mukaan olla viemässä eteenpäin Ruskon kaatopaikan läheisyydestä johtuen.

Uuden Oulun kunnat ovat käynnistämässä Oulun seudun yleiskaavan ja Oulun yleiskaavan korvaavan yleiskaavan laadintaa. Yleiskaava on tarkoitus hyväksyä vuoden 2014 aikana.

Asemakaavassa Ruskon jätteenkäsittelyalue on osoitettu kunnan tarpeisiin tarkoitettuihin kaatopaikaksi (EK/k). Alueen länsipuolella on kaatopaikan suljettu ja maisemoitu 1. vaiheen täyttöalue ns. Ruskotunturin alue, joka on merkitty asemakaavaan urheilu- ja virkistyspalvelujen alueena (VU-1), jolle saadaan rakentaa urheilua ja virkistystä palvelevia rakennuksia ja laitteita.

Suunnitellut laajennusalueet sijoittuvat suurimmalta osin asemakaavoitetuille alueille: nykyisen kaavan mukaisille suojaviheralueille (EV), pieneltä osin puistoalueelle (P) ja yhdistettyjen teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueelle (T TV6). Osa toimenpitealueesta, kuten uudet suojaviheralueet, Lopakkaojan linjaus sekä alustava voimalinjan siirtolinjaus, ovat asemakaavoittamatonta, mutta alueilla on voimassa Oulun yleiskaava 2020.

Oulun kaupunki on aloittanut Ruskon ja Ruskonselän kaupunginosia koskevan asemakaavan muutoksen laatimisen 17.11.2009. Kaavamuutoksella on tarkoitus mahdollistaa jätekeskuksen laajennus. Ympäristövaikutusten arvioinnissa saatavia tietoja hyödynnetään kaavoituksen lähtöaineistona kaavoituksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitettyjen vaikutusarviointien osalta.

Laajennusalue on pääosin Oulun kaupungin omistuksessa.

Hankkeen vaihtoehdot

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on arvioitu seuraavien vaihtoehtojen ympäristövaikutukset:

VE0+ (vaihtoehto 0): Ruskon jätekeskusta ei laajenneta.

Nykyinen kaatopaikkakapasiteetti riittää arviolta vuoteen 2018 saakka, jonka jälkeen jätettä ei voida loppusijoittaa Ruskoon. YVA-menettelyssä ei oteta kantaa eikä etsitä vaihtoehtoisia jätteenkäsittelyalueita. Toteuttamiskelpoisen jätekeskuksen sijoitusvaihtoehdon puuttuessa vaihtoehtoisen sijoitusalueen ympäristövaikutuksia tarkastellaan yleisellä tasolla.

Suurinta osaa Ruskon nykyisen jätekeskuksen toiminnoista tullaan jatkamaan alueella myös varsinaisen loppusijoitustilavuuden loppuessa. Tällaisia toimintoja ovat mm. ongelma- ja hyötyjätteen keräys ja varastointi, biojätteen kompostointilaitos, öljyllä pilaantuneiden maiden kompostointi, nestemäisten jätteiden käsittelylaitos, puutarhajätteen vastaanotto ja käsittely sekä lajitteluareena.

VE1 (vaihtoehto 1): Jätekeskusta laajennetaan koilliseen, itään ja kaakkoon (alueet A, B ja C) yhteensä noin 29 ha suuruiselle alueelle. Laajennusalueella rakennetaan tavanomaisen ja ongelmajätteen kaatopaikat sekä rakennusjätteen ja orgaanisen jätteen käsittely- ja välivarastointialueet. Täyttötalavuutta alueella on arviolta vuoteen 2045 saakka.

Alueen käyttöönotto edellyttää pohjoispuolella kulkevan Lopakkaojan siirtämistä sekä alueen itäpuolella kulkevan voimajohtolinjan siirtoa. Voimajohtolinjan siirtämisessä tulee huomioida

oitavaksi myös viereisen maanlajitysalueen mahdollinen mataloittaminen, maarakennustyöt sen osalta ja läjitysalueelle sijoitettujen lievästi pilaantuneiden maa-ainesten siirtämisen vaikutukset.

Muualla jätekeskuksen alueella toimintaa tullaan jatkamaan kuten vaihtoehdossa VE0+.

VE2 (vaihtoehto 2): Jätekeskusta laajennetaan koilliseen ja kaakkoon (alueet A ja B) yhteensä noin 17 ha alueelle. Laajennusalueella rakennetaan vastaavasti kuten VE1:ssä tavanomaisen ja ongelmajätteen kaatopaikat sekä jätteiden käsittely- ja välivarastointialueita. Täyttötilavuutta alueella on arviolta vuoteen 2035 saakka. Alueelle sijoitettavan jätteen kokonaismäärä jää vähäisemmäksi kaatopaikkatilavuuden loppuessa noin 10 vuotta aiemmin kuin vaihtoehdossa VE1.

Alueen käyttöönotto edellyttää pohjoisessa kulkevan Lopakaojan siirtämistä, mutta itäpuolella kulkevan voimajohtolinjaa ei ole tarpeellista siirtää.

Muualla jätekeskuksen alueella toimintaa tullaan jatkamaan kuten vaihtoehdossa VE0+.

Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin ja suunnitelmiin

Arviointiselostuksessa esitetään hankkeen liittyminen seuraaviin hankkeisiin ja suunnitelmiin:

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)

Hanketta koskevat jollain tasolla kaikki muut tavoitekokonaisuudet paitsi Helsingin seutua koskevat. Vaihtoehdot VE1 ja VE2 toteuttavat hyvin hanketta koskevia tavoitteita. Vaihtoehto VE0+ toteuttaa tavoitteita huonommin, sillä uusi kaatopaikka-alue sijaitsee todennäköisesti kauempana jätteenpolttolaitoksesta kuin nykyinen Ruskon jätekeskus. Tällöin kaatopaikan ja jätteenpolttolaitoksen väliset synergiaedut heikkenevät tai poistuvat kokonaan. Maantieteellisen etäisyyden kasvattaminen Oulun keskustasta todennäköisesti lisää jätteenkuljetusmatkojen pituutta.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutuminen hankkeessa on esitetty myös vertailutaulukkona arviointiselostuksen liitteessä 9.1.

Valtakunnallinen ja alueellinen jätesuunnitelma

Valtioneuvosto hyväksyi 10.4.2008 valtakunnallisen jätesuunnitelman vuoteen 2016. Siinä esitetään toimia, joilla edistetään luonnonvarojen järkevää käyttöä, kehitetään jätehuoltoa sekä ehkäistään jätteistä aiheutuvia vaaroja ja ympäristö- ja terveyshaittoja.

Jätesuunnitelman keskeisinä tavoitteina on jätteen syntymisen ehkäisy, jätteiden materiaali kierrätys ja biologinen hyödyntäminen, kierrätykseen soveltumattoman jätteen poltto, sekä jätteiden haitattoman käsittelyn ja loppusijoituksen turvaaminen. Jätteiden syntymistä ehkäistään materiaalihokkuutta parantamalla. Yhdyskuntajätteiden osalta tavoitteena on hyödyntää materiaalina 50 %, polttaa eli hyödyntää energiana 30 % ja sijoittaa kaatopaikoille enintään 20 % jätteestä. Kasvihuonekaasupäästöjä pienennetään erityisesti vähentämällä biohajoavan jätteen sijoittamista kaatopaikoille ja lisäämällä kaatopaikoilla syntyvän metaanin talteenottoa.

Ruskon jätekeskus laajennushanke on toteuttamassa valtakunnallisen jätesuunnitelman keskeisiä tavoitteita turvaamalla osaltaan jätteiden haitatonta käsittelyä ja loppusijoitusta. Tavoitteena on sijoittaa kaatopaikalle enintään 20 % syntyvästä jätteestä,

mikä toteutunee jätteenpolttolaitoksen ja lajitteluareenan käyttöönoton jälkeen. Biohajoavaa jätettä ei juuri tule päätyämään jätetäyttöön ja metaanin talteenotolla saadaan suuri osa metaanista hyötykäyttöön. Metaanin talteenotto on valtakunnallisen jättesuunnitelman mukaista.

Viimeisin alueellinen jättesuunnitelma, Oulun läänin alueellinen jättesuunnitelma 2008–2018, valmistui vuonna 2008. Sen laativat yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ympäristökeskukset vuorovaikutteisesti kansalaisten, muiden viranomaisten ja eri sidosryhmien kanssa. Jättesuunnitelman tavoitteena on vähentää yhdyskuntajätteen määrää yhden prosentin verran vuodessa asukaslukuun suhteutettuna. Yhdyskuntajätteen hyötykäyttöä tavoitellaan nostettavaksi Pohjois-Pohjanmaalla nykyisestä noin 40 %:sta 70 %:iin vuoteen 2018 mennessä.

Ruskon jätekeskuksen laajentaminen ja kaatopaikkatoiminnan jatkaminen alueella nykyisen täyttötalavuuden päätyttyä ei suoraan tue, mutta ei ole myöskään ristiriidassa alueellisen jättesuunnitelman kanssa.

Kansallisella strategialla biohajoavan jätteen kaatopaikkakäsittelyn vähentämiseksi pyritään edistämään kaatopaikalle sijoitettavan jätteen hyödyntämistä sekä vähentämään kaatopaikkojen ympäristö- ja terveyshaittoja. Erityisesti strategiassa kiinnitetään huomiota biohajoavaan yhdyskuntajätteeseen. Kaatopaikalle sijoitettavan biohajoavan yhdyskuntajätteen määrää tulisi vähentää asteittain vuosina 2006–2016 ja vuonna 2016 voi sijoittaa enää 35 % vuoden 1994 määrästä.

Ruskon jätekeskuksen laajennusalueelle sijoitettavassa jätteessä biohajoavan yhdyskuntajätteen määrä tulee olemaan vähäistä polttolaitoksen ja lajitteluareenan käyttöönoton ansiosta. Laadultaan kaatopaikalle sijoitettava jäte tulee olemaan linjassa biojätestrategian kanssa.

Jätehuoltoa koskevan lainsäädännön uudistushankkeet

Jätelain kokonaisuudistus on hyväksytty eduskunnassa 11.3.2011. Jätelain mukaisen kunnalle kuuluvien jätehuollon järjestämisvelvoitteiden vuoksi kunnallisen jätekeskuksen laajentamiselle on tarve myös jätelain uudistuksen jälkeen.

Uusi jäteverolaki tuli voimaan 1.1.2011. Jätevero koskee niitä kaatopaikalle toimitettavia jätteitä, joiden hyötykäyttö olisi teknisesti, taloudellisesti ja ympäristöperusteisesti mahdollista. Vero ei koske jätteitä, joille ei ole kaatopaikkasijoitusta korvaavaa teknistä hyödyntämis- tai käsittelyvaihtoehtoa tai joiden hyödyntämis- ja käsittelyvaihtoehdot eivät ole ympäristöllisesti kestäviä. Jäteveron piirissä ovat kaikki, sekä yleiset että yksityiset kaatopaikat, joille sijoitetaan verolliseen jäteryhmään kuuluvaa jätettä.

Asemakaavoitus

Ruskon ja Ruskonselän kaupunginosia koskevan asemakaavan ja asemakaavan muutoksen laadinta on aloitettu 17.11.2009. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä 24.11.–8.12.2009. Kaavamuutoksella on tarkoitus mahdollistaa Ruskon kaatopaikan lisäalueiden rakentaminen sekä Ruskonselän työpaikka-alueen laajentuminen. Ruskon jätekeskuksen YVA-hanke on kiinteässä yhteydessä kaavanlaadintaan sekä aikataulullisesti että sisällöllisesti toimien osana kaavan lähtöaineistoa kaavoituksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitettyjen vaikutusarviointien osalta.

Oulun Energian jätteenpolttolaitos

Oulun Energian jätteenpolttolaitoksen rakentamistyöt on aloitettu Ouluun Takalaanilaan Kemiran teollisuusalueelle. Tavoitteena on saada laitos käyttöön vuoden 2012 aikana. Laitos tulee tuottamaan höyryä Kemiran teolliseen prosessiin sekä sähköä ja kaukolämpöä Oulun Energialle.

Jätteenpolttolaitoksen YVA-menettely on toteutettu vuonna 2003 ja laitoksella on voimassa Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen 15.7.2004 myöntämä ympäristölupa (dnro PPO-2004-Y-7-111), joka sai korkeimman hallinto-oikeuden hyväksynnän huhtikuussa 2009 (KHO 220 ja 224/1/08).

Laitoksen käyttöönotto tulee vaikuttamaan merkittävästi kaatopaikalle päätyvän jätteen laatuun. Jatkossa orgaanista jätettä ei enää juurikaan sijoiteta kaatopaikalle jätetäyttöön. Jätteenpoltoissa muodostuvat tuhkat taas tulevat uutena jätejakeena sijoitettaviksi tai hyödynnettäviksi.

Punaisenladonkankaan jätehuoltoalue

Oulun Jätehuollon tavoitteena on ollut siirtyminen toimimaan Punaisenladonkankaan alueelle suunniteltuun seudulliseen jätekeskukseen Ruskon jätekeskuksen kapasiteetin loppuessa.

Punaisenladonkankaalle on merkitty seudullisessa yleiskaavassa jätekeskuksen alue. Alueen osayleiskaavoitus on Haukiputaan kunnalla kesken, ja jätekeskuksen sijoittumista on vastustettu asukkaiden taholta. Vuonna 2007 Oulun kaupunginhallitus ilmoittikin suhtautuvansa kriittisesti Punaisenladonkankaan suunnitelmiin ja esitti, että kaavaillulle jätekeskukselle on etsittävä uusi paikka.

Punaisenladonkankaan toimintaedellytysten puuttuminen on taustasy tähän YVA-menettelyn aloittamiselle. Nykyisellään ei ole edellytyksiä siirtää jätteenkäsittely- ja loppusijoitustoimintaa Punaisenladonkankaalle. Mikäli jätekeskuksen ja jätteen loppusijoitustoiminnan toiminnan aloittamista Punaisenladonkankaalle tullaan harkitsemaan jatkossa uudelleen alueen käyttöönottoedellytysten täytyessä, tullaan toiminnan ympäristövaikutukset arvioimaan siinä yhteydessä YVA-lainsäädännön edellyttämässä laajuudessa.

Välimaan jätekeskus

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus on myöntänyt Oulun Jätehuollolle ympäristöluvan pilaantuneiden maiden ja jätteenpolttolaitoksen tuhkien käsittelylle ja loppusijoitukselle (dnro PPO-2006-Y-373-111, 7.6.2007) Kiiminkiin Välimaan kaatopaikalle. Ympäristöluvasta valitettiin Vaasan hallinto-oikeuteen, jonka päätöksestä on valitettu edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen kesällä 2010.

Yhteysviranomaisen lausunnon valmistelun aikana, 4.11.2011 KHO antoi päätöksensä (dnro 2769/1/10 ja 2787/1/10) Välimaan jätekeskuksen ympäristöluvasta tehdyistä valituksista. KHO hylkäsi valitukset ja pysytti voimassa Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen.

Välimaan jätekeskusta pidetään ensisijaisena sijoituspaikkana Ouluun rakennettavan jätteenpolttolaitoksen tuhkille, mutta tässä YVA-menettelyssä varaudutaan myös mahdollisuuteen sijoittaa tuhkaa Ruskon jätekeskukseen.

Lopakkasuon maanläjitysalue

Jätekeskuksen laajennusalueen itäpuolella sijaitsee Lopakkasuon maanläjitysalue, jonne on sijoitettu kaupungin rakennustoiminnassa syntyneitä puhtaita ylijäämämaita ja lisäksi lievästi pilaantuneita maita. Toiminnalla on Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen Oulun kaupungille myöntämä ympäristölupa (dnro 1100Y0226-121, 14.2.2001). Maanläjitysalue on lähimmillään noin 120 metriä jätekeskuksen nykyiseltä alueelta, välittömästi voimalinjojen itäpuolella. Myös lievästi pilaantuneita maa-aineksia on sijoitettu vuosina 2003–2004 läjitysalueen länsiosaan, pääosin laajennusalueelle C. Pilaantuneiden maiden läjitysalueen pinta-ala on noin 5 600 m² ja maiden määrä on noin 33 700 m³. Pilaantuneiden maa-aineisten läjitys on tapahtunut Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen hyväksynnällä (dnro 1100Y0226-111, 13.1.2003).

Jätteenpoltoissa syntyvän tuhkan sijoitusvaihtoehdot

Vuoden 2012 loppupuolella käyttöönotettavan Oulun Energian jätteenpolttolaitoksen tuhkat tulevat uutena jakeena loppusijoitettaviksi.

Tuhkan hyötykäytön osalta on meneillään ja toteutettu useita hankkeita, joissa on selvitetty tuhka eri hyötykäyttömahdollisuuksia. Tutkimuksissa on keskitytty lähinnä kivihiilen, turpeen tai puuperäisten polttoaineiden poltossa syntyvään tuhkan hyödyntämiseen. Tuotteistushankkeita tuhkien laajamittaisen käytön mahdollistamiseksi ollaan vasta aloittamassa. Heikompilaatuisen jätteenpolton tuhkan osalta hyödyntämisen tutkimus- ja koetoiminta on ollut vähäisempää, eikä nykyisellään ole realistista perustaa toimintasuunnitelmia jätteenpolton tuhkien osalta siihen, että ne voitaisiin toimittaa hyötykäyttöön siinä vaiheessa kun jätteenpolttolaitoksella alkaa syntyä tuhkaa.

Tuhkien ensisijainen käsittelyvaihtoehtona on sijoittaminen Välimaan kaatopaikalle Kiiminkiin. Tällä hetkellä ei ole varmuutta siitä, että Välimaan kaatopaikka saadaan käyttöön siihen mennessä, kun polttolaitoksella alkaa syntyä tuhkaa. Kaatopaikan ympäristöluvan mukaan alueelle voidaan sijoittaa 70 000 tonnia tuhkaa. Vaikka Välimaan kaatopaikka toteutettaisiin, se ei riitä ainoaksi tuhkien loppusijoituspaikaksi. Ruskon jätekeskuksessa tulee varautua tuhkien vastaanottoon huolimatta Välimaan kaatopaikan käyttöönotosta ja toiminnasta.

Oulun Energialla on ympäristölupa (Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus, dnro PPO-2008-Y-322-111, 10.9.2009) tuhkien sijoittamiselle Miehonsuon kaatopaikalle. Kaatopaikalle ei voida kuitenkaan nykyisen ympäristöluvan mukaisesti sijoittaa jätteenpolton tuhkia, vaan toiminta edellyttäisi muutosta ympäristölupaan. Mahdollinen Miehonsuon kaatopaikan käyttö jätteenpolton tuhkien loppusijoitukseen ei sulje pois tarvetta varautua tuhkien loppusijoitukseen myös Ruskon jätekeskuksessa.

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Jätekeskuksen laajennukselle on haettava ympäristölupa. Jätteen ammattimainen tai laitostamainen hyödyntäminen ja käsittely edellyttävät ympäristönsuojelulain (YSL 86/2000) 28 §:n nojalla ympäristölupaa. Kaatopaikan toiminta edellyttää ympäristölupaa ympäristönsuojeluasetuksen (169/2000) 1 § 3 momentin mukaisesti. Myös luvan saaneen toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävään tai muuhun olennaiseen toiminnan muuttamiseen on oltava lupa. Samanaikaisesti haetaan vesilain mukainen lupa, mikäli se arvioidaan tarpeelliseksi Lopakkaojan uudelleen linjauksen toteutusta varten. Ruskon jätekeskuksen laajennuksen mahdollisen ympäristölupa- ja vesitalouslupahakemuksen käsittelee Pohjois-Suomen aluehallintovirasto ympäristövaikutusten arviointimenettelyn päättymisen jälkeen.

Laajennuksen toteuttamiseen liittyy kiinteästi maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) mukaiset luvat. MRL:n mukaisia lupia ovat rakennuslupa, toimenpidelupa tai -ilmoitus, maisematyölupa, purkulupa ja -ilmoitus, poikkeamislupa, suunnittelutarveratkaisu ja lunastuslupa, joita ei kuitenkaan kaikkia tarvita tässä hankkeessa.

Hankkeen laajuuden ja vaativuuden vuoksi toimenpidelupamenettely ei ole todennäköisesti riittävä vaan toteuttaminen vaatii rakennuslupan, jossa luvitetaan läjitys-alueet, tiet, jne.. Mikäli alueelle rakennetaan myöhemmin rakennuksia, ne käsitellään erillisessä rakennusluvassa.

Mikäli alueelle laadittavana oleva asemakaava on laajennuksen toteuttamisen aikana lainvoimainen, maisematyölupaa ei tarvita.

Hanke ei todennäköisesti edellytä suunnittelutarveratkaisua, vaan rakennuslupamenettely on riittävä asemakaavamuutoksen voimaantulon jälkeen.

Kaavan toteuttamiseksi asianomainen ministeriö voi myöntää kunnalle luvan lunastaa rakennuskorttelin tai asemakaavaan sisältyvän muun alueen, jos se on kaavan toteuttamisen kannalta perusteltua ja yleinen tarve sitä vaatii.

Lopakkasuon maanlajitusalueelle sijoitettujen pilaantuneiden maa-alueiden poistaminen ja uudelleen sijoittaminen voi edellyttää ympäristölupaa tai ilmoitusta pilaantuneiden maaperän kunnostuksesta. Ympäristölupaa haetaan Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta ja ilmoitus pilaantuneen maaperän puhdistamisesta tehdään Pohjois-Pohjanmaa ELY-keskukselle. Luvan tai ilmoitusmenettelyn tarve selviää alueella tarvittavien toimenpiteiden laajuuden tarkentuessa suunnittelun edetessä.

Voimajohtolinjan siirto on luokiteltavissa vähäiseksi. Se toteutetaan Oulun kaupungin omistamalla maalla ja asemakaavoituksen mukaisesti, jolloin siirtoa varten ei ole todennäköisesti tarvetta hakea lupaa energiamarkkinavirastolta. Luvan tarpeesta pyydetään kuitenkin lausunto energiamarkkinavirastolta. Lisäksi tullaan laatimaan sopimus voimalinjoihin omistajien Fingrid Oyj:n ja Oulun Energian kanssa siirrosta. Uuden voimajohtolinjan käyttöoikeuden lunastukseen tulee hakea lupa.

ARVIOINTISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiselostuksesta on kuulutettu YVA-lain 11 §:n mukaisesti Oulun kaupungin ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen virallisilla ilmoitustauluilla 15.8.–30.9.2011. Ympäristövaikutusten arviointiselostus on ollut samanaikaisesti nähtävillä Oulun kaupungin Oulu10-palvelupisteessä, Oulun pääkirjastossa ja Kaijonharjun, Puolivälänkankaan ja Ritaharjun lähikirjastoissa sekä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa.

Arviointiselostusta koskevat asiakirjat ovat olleet saatavilla myös ELY-keskuksen Internet-sivuilla.

Arviointiselostuksen vireillä olosta on ilmoitettu sanomalehti Kalevassa 15.8.2011.

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta järjestettiin yleisötilaisuus Oulun kaupungin Pöllönkankaan koululla 31.8.2011. Tilaisuuteen osallistui yhteensä 11 henkilöä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten edustajat mukaan lukien.

YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus pyysi arviointiselostuksesta lausunnon seuraavilta tahoilta:

Oulun kaupunki/kaupunginhallitus, Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitoksen johtokunta, Oulun kaupunki/tekninen lautakunta, Oulun kaupunki/liikuntalautakunta, Oulun seudun seutuhallitus, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto/Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat, Kainuun ELY-keskus/Kalatalouspalvelut, Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry, Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry, Museovirasto, Pohjois-Pohjanmaan museo, Fingrid Oyj, Oulun Energia sekä Korvensuoran asukasyhdistys ry, Kuivasjärven pienkiinteistöyhdistys ry ja Puolivälänkankaan suuralueen asukasyhdistys ry.

Lisäksi jokaisella on ollut oikeus esittää mielipiteensä hankkeesta.

Lausuntoja toimitettiin ELY-keskukselle 15 kpl. Mielipiteitä esitettiin 1 kpl.

Seuraavassa on esitetty annetuista lausunnoista ja mielipiteistä pääkohdat.

Lausunnot

Oulun kaupunginhallitus esittää lausunnossaan että, YVA-selostuksessa on arvioitu laajasti esitettyjen vaihtoehtojen vaikutuksia mm. ilman- ja vedenlaatuun, maa- ja

kallioperään sekä pohjaveteen, kasvillisuuteen ja luonnon monimuotoisuuteen, eläimistöön, maankäyttöön ja rakennettuun ympäristöön, maisemaan, liikenteeseen ja ihmiseen ja yhteiskuntaan. Oulun seudun ympäristötoimi antaa YVA-selostuksesta oman lausuntonsa, jossa tarkastellaan ympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviointien riittävyyttä. Maankäytön suunnittelun näkökulmasta voidaan todeta, että kaikki vaihtoehdot ovat toteuttamiskelpoisia.

YVA-selostuksessa todetaan, että Ruskon jätekeskusalueen laajentamisesta aiheutuu vaikutuksia maaperään, pohjaveteen, vesistöön, kasvillisuuteen, eläimistöön, maisemaan ja latureitteihin, mutta nämä vaikutukset jäävät vaikutuksiltaan vähäisiksi. Maankäytön suunnittelun näkökulmasta YVA-selostus pitää jo olemassa olevan jätekeskusalueen laajentamista valtakunnallisten alueittenkäyttötavoitteiden mukaisena. Selostuksen mukaan laajennuksen toteuttaminen ja jätteen loppusijoittamisen harjoittaminen nykyisen jätekeskuksen yhteydessä on ympäristövaikutuksiltaan vähäisempää kuin toiminnan aloittaminen uudella alueella, mikä ilman laajennusta väistämättä olisi edessä vuoden 2018 jälkeen.

Oulussa on jätteenkäsittelyssä toteutettu kaupunginhallituksen seminaarissa 16.6.2009 sovittuja linjauksia. Tuolloin todettiin, että jätehuollossa edetään askeleittain kohti tavoitetilaa, ja ensimmäiset askeleet ovat jätteenpolttolaitoksen toteuttaminen ja Ruskon kaatopaikka-alueen laajentamismahdollisuuksien selvittäminen.

Oulun kaupunki pitää kaatopaikkapäätöksiä tehtäessä tärkeänä arvioida ympäristövaikutusten lisäksi vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen ja energiatehokkuuteen. Päätöksenteossa tulee edellä mainittujen lisäksi ottaa huomioon taloudellinen näkökulma.

Lausunnonantajan mielestä Ruskon kaatopaikan laajennuksen (VE1 ja VE2) myötä jätekeskuksen toimintaa ei ole mahdollista siirtää Punaisenladonkankaalle.

Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitoksen johtokunta katsoo lausunnossaan, että Ruskon jätekeskuksen laajennushankkeen ympäristövaikutusten arviointi on tehty kattavasti ja arviointitulosten perusteella voi todeta, että Ruskon jätteenkäsittelyalueen laajentaminen on tarkoituksenmukainen vaihtoehto jätteiden loppusijoittamiseen lähivuosisikymmeninä.

Oulun kaupungin tekninen lautakunta toteaa lausunnossaan, että jätekeskuksen laajentaminen VE1:n ja VE2:n vaihtoehtojen mukaisesti edellyttää asemakaavan muuttamista ja laajentamista aiemmin asemakaavoittamattomalle alueelle Ruskon ja Ruskonselän kaupunginosiin.

17.11.2009 vireille tulleen asemakaavan ja asemakaavan muutoksen tarkoituksena on mahdollistaa Ruskon jätekeskuksen käyttöajan pidentäminen osoittamalla lisäaluetta jätekeskuksen koillis- ja itäpuolelta. Samanaikaisesti suunnitellaan Ruskonselän työpaikka-alueen laajentamista Oulun yleiskaavan 2020 aluevarausten mukaisesti. Tavoitteena on lisäksi mahdollistaa katu yhteyden avaaminen Mineraalitie ja Ruskonseläntien välille. Osalle suunnittelu aluetta laaditaan kaavarunkotasoinen maankäyttösuunnitelma ja osalle alueesta laaditaan asemakaava.

Asemakaavahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä 24.11.–8.12.2009. Laaditun osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan työn aikana arvioidaan suunnitelman vaikutuksia mm. kaupunkirakenteeseen, luonnonympäristöön, rakennettuun ympäristöön, asumiseen ja elinympäristöön sekä liikenteen toimivuuteen ja turvallisuuteen. Lisäksi osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa todetaan, että suunnittelua varten laaditaan selvitykset alueen luonto- ja maisemaolosuhteista sekä muutosten vaikutuksista Lopakkaojaan. Jätekeskuksen laajentamiseksi tutkitaan mahdollisuudet siirtää 110 kV:n voimalinjoja jätekeskuksen kohdalla. Vaikutukset ja mahdolliset muutostarpeet suunnittelualueella oleviin latu- ja ulkoilureitteihin selvitetään.

Lausunnon mukaan Ruskon jätekeskuksen YVA-selostus toimii osana kaavan lähtöaineistoa asemakaavoituksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitettyjen vaikutusarviointien osalta ja asemakaavaprosessia on mahdollista jatkaa arviointimenettelyn valmistuttua.

Lausunnon mukaan todetaan, että YVA-selostuksessa liikennevaikutuksia on arvioitu selkeästi Ruskon näkökulmasta. Vaihtoehtojen VE0+ osalta on lähinnä vain todettu, että tuhkan ja hyötykäyttöön kelpaamattoman jätteen loppusijoituspaikka on jossain muualla, esim. Kiimingin Välimäellä. Arvioinnissa olisi kuitenkin syytä esittää myös se, mitä loppusijoitus jonnekin muualle merkitsee. Kuvasta 10-2 poimituilla liikennemäärillä (tuhkaa 3700 kuormaa/v ja muuta loppusijoitettavaa jätettä 2000 kuormaa/v) liikennesuorituksen ero vaihtoehtojen VE0 ja VE1/VE2 välillä on lähes 260 000 raskaan liikenteen ajoneuvokilometriä vuodessa, jos vaihtoehtona on Ruskon sijaan kuljetus Kiimingin Välimäelle.

Asemakaavan laatimista varten tarvittavat arviot laajennusvaihtoehtojen vaikutuksista mm. luonnonympäristöön, rakennettuun ympäristöön, maankäyttöön, asumiseen ja elinympäristöön sekä liikenteeseen sisältyvät pääosin YVA-selostukseen. Lisäksi selostuksessa on arvioitu hankkeen sosiaalisia vaikutuksia, joiden tunnistamiseen on käytetty mm. Internet-pohjaista kyselyä. Myös Lopakkaojan siirron sekä latu- ja ulkoilureitteihin kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti. Tarvittavat reittimuutokset tulevat suunniteltaviksi asemakaavan laatimisen yhteydessä. Voimalinjan siirron vaikutuksia on arvioitu mm. maiseman kannalta sekä läjitysalueen mataloittamisen aiheuttamien toimenpiteiden kannalta. Vaihtoehto VE1 edellyttää rakennussuunnitelman laatimista voimalinjan siirrosta, minkä pohjalta siirron vaikutukset ovat alustavaa linjausluonnosta tarkemmin arvioitavissa.

Lausunnon mukaan laadittu YVA-selostus antaa riittävän hyvät tiedot maankäytön jatkosuunnittelulle Ruskon alueella ja antaa edellytykset jatkaa käynnistettyä asemakaavahanketta Ruskon jätekeskuksen toimintojen kehittämiseksi valittavan vaihtoehtojen pohjalta.

Oulun kaupungin liikuntalautakunta esittää lausunnossaan, että liikuntatoimen näkökulmasta arviointiselostuksessa on jäänyt vähäiselle huomiolle vaikutukset asutuksen lisäksi muihin alueen käyttäjiin. Jätekeskuksen laajennusvaihtoehdot sijoittuvat alueille, joilla on runsaasti omaehtoista virkistys- ja liikuntakäyttöä. Laajennusalueen välittömässä läheisyydessä on merkittävä Auran majan reittikeskus, joka sijaitsee Oulun kaupunkia kiertävän laadukkaan kuntoreittiverkoston varressa ja josta lähtee useita eripituisia ja monimuotoisia kuntoreittejä ja hiihtolatuja, jotka vastaavat eritasoisten käyttäjien tarpeita.

Lausunnon mukaan latuja käytetään myös tapahtumiin, kilpailuihin ja ohjattuihin toimintoihin. Laajennusalueelle sijoittuvat Auran maja–Pyykösjärvi sekä Auran majan 10 km:n hiihtoladut ovat talvisin aktiivisessa käytössä, mihin esitetyillä laajennuksilla on merkittäviä vaikutuksia. Laajennuksen vaikutuksia näihin käyttäjiin ei ole tuotu riittävästi selvästi esille arviointiselostuksessa ja tiivistelmässä. Samoin mahdollisen laajennuksen haju-, melu-, pöly- ja tuhka-vaikutuksia sekä sen aiheuttamaa muutosta käytettävyyteen, esteettisyyteen ja ympäröivän luonnontilan säilymiseen ei ole huomioitu riittävästi ulkoilureittien käyttäjien näkökulmasta. Lisäksi arviointiselostuksessa mahdolliset vaikutukset vesistöihin ja veden laatuun on jätetty vähälle huomiolle mm. Kuivasjärven uimarannan käytettävyyden osalta.

Lausunnon mukaan todetaan, että arviointiselostuksessa olisi syytä huomioida myös laajennuksen aiheuttamat ulkoilureittien siirrot ja siitä seuraavat vaikutukset. Laajennusvaihtoehtojen jätekeskuksen alue ulottuu nykyisten reittien läheisyyteen tai päälle, jolloin laajennuksen ja asemakaavamuutosten yhteydessä on osoitettava korvaava paikka aiheuttajan huolehtiessa kustannuksista. Nykytilassa ulkoilureitin ja kaatopaikan väliin jää vähimmillään noin sadan metrin metsäkaista, mutta laajennusten toteu-

tuessa reitit tulisivat kulkemaan siirrettyinäkin kaatopaikan reuna-alueella. Tästä on seurauksia maisemaan sen lisäksi, että laajennusehdotus muokkaa hyvin voimakkaasti alueen käyttäjien koettua maisemaa, ulkoilu-, virkistysreittien ja -alueiden käytettävyyttä ja viihtyisyyttä.

Lausunnossa esitetään, että liikunta-, liikkumis- ja ulkoilumahdollisuudet ovat osa rakennettua ympäristöä ja peruspalveluja. Koska ympäristön suunnittelussa, rakentamisessa ja kehittämisessä ylläpidetään hyvän, viihtyisän ja turvallisen elinympäristön edellyttämää laatutasoa, YVA-arviointiselostuksessa tulisi huomioida paremmin käyttäjien näkökulma sekä arviointikriteereissä että arvioinnin toteuttajana.

Omatoimisen liikunnan, ulkoilun ja virkistysmahdollisuuksien tarpeet asuntoalueilla ja niiden välittömässä läheisyydessä edistävät kaikilta osin kuntalaisten hyvinvointia ja mahdollisuuksia elää hyvää elämää, mihin tavoitteeseen kaupungin kestävä kehityksen politiikkakin osaltaan pyrkii. Tavoitteeseen päästään yhteistyöllä ja kaikkein osapuolten sitoutumisella.

Oulun seudun seutuhallitus esittää lausunnossaan, että Ruskon jätekeskuksen toiminta ja sen laajentaminen nykyisellä paikalla on pääosin seudun yleiskaavan mukaista. Yhteysviranomaisen ei lausunnossaan ole edellyttänyt eikä selostuksessa näin ollen ole tarkasteltu Ruskon jätekeskuksen vaihtoehtojen ja mahdollisen Punaisenladonkankaan jätteenkäsittelyalueen yhteisvaikutuksia. Lausunnonantaja pitää tarpeellisena, että arviointia täydennetään Ruskon jätekeskuksen vaihtoehtojen ja Alakyläntien jätekeskuksen yhteisvaikutusten tarkastelulla.

Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa lausunnossaan, että Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa Ruskon alue on osoitettu jätteenkäsittelyalueeksi (ej). Hanke on siten lähtökohdiltaan maakuntakaavan mukainen.

Lausunnonantaja toteaa, että maakunnan suunnittelussa on varauduttu 1990-luvulta lähtien kaatopaikkatoiminnan päättymiseen Ruskossa. Maakuntakaavassa uusi seudullinen jätteenkäsittelyalue (ej) on varattu Haukiputaalta Alakyläntien varresta (ns. Punaisenladonkankaan alue).

Lausunnonantaja esittää, että arviointiselostuksessa todetaan useassa kohdassa virheellisesti, ettei vaihtoehdon VE0+ toteuttamiselle ole olemassa kaavallisia edellytyksiä. Punaisenladonkangas on varattu jätteenkäsittelyalueeksi sekä Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa että Oulun seudun yleiskaavassa 2020. Arvioinnissa ei ole otettu huomioon hankkeen yhteisvaikutuksia Punaisenladonkankaalla mahdollisesti käynnistyvän yksityisen jätteenkäsittelytoiminnan kanssa.

Lausunnon mukaan voimassaolevan maakuntakaavan näkökulmasta kaikki arvioidut vaihtoehdot ovat toteuttamiskelpoisia. Vaihtoehtoja 1 ja 2 puoltaa toiminnan sijoittuminen jo olemassa olevalle jätteenkäsittelyalueelle, jossa on joka tapauksessa tarkoitus jatkaa nykyistä jätteenkäsittelytoimintaa.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto/peruspalvelut, oikeusturva ja luvat toteaa lausuntonaan, että arviointiohjelmassa on arvioitu hankkeen merkittävimmät ihmisiin kohdistuvat vaikutukset. Arvioinnissa on pääsääntöisesti huomioitu lausunnonantajan arviointiohjelmasta antamassa lausunnossa esitetyt asiat.

Lausunnonantaja kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin: Selostuksen mukaan hanketta kohtaan ei ole osoitettu laajaa kiinnostusta ja yhtenä tekijänä tähän pidetään tiedottamisen vaikeutta. Jatkotyössä tiedottamiseen tulee kiinnittää huomiota, mikä on todettu myös selostuksen kappaleessa 10.13.3. Tiedottamisen tärkeys korostuu koko alueen käytön näkökulmasta, etenkin uuden lajitteluareenan rakentamisen myötä sekä hajuhaittojen kokemisen ja seurannan osalta.

Lausunnossa todetaan, että arviointiselostuksen mukaan pölyn ei odoteta leviävän jätekeskuksen ulkopuolelle, ja että kaatopaikkatoiminnan hiukkasjakaumaa ei ole tutkit-

tu kaatopaikkatoiminnasta aiheutuvan pölyn vähäisen määrän vuoksi (liite 1.2). Lausunnonantaja katsoo, että pölyseurantaa tulee kuitenkin arvioida uudelleen huomioiden lähimpien asuntojen sijainti ja vallitsevat tuulensuunnat, etenkin, jos alueelle tullaan sijoittamaan jätteenpolttolaitoksen tuhkia tai käsitellään saastuneita maamassoja (kappale 12).

Kainuun ELY-keskus/kalatalouden ryhmä toteaa lausunnossaan, että selostuksessa on otettu huomioon lausunnonantajan arviointiohjelmasta antama lausunto. Lausunnonantaja katsoo, että vaikutukset kalastoon ja kalastukseen on selvitetty riittävällä tarkkuudella.

Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry lausunnossa todetaan, että hankkeella tavoitellaan Oulun Ruskon kaatopaikan käyttöä pidentämistä - jopa vuoteen 2045 asti. Selostuksessa esitetyn arvion mukaan Oulun jätehuollon asiakaskunta pysynee suurin piirtein nykyisessä laajuudessaan. Kun jätteenpolttolaitoksen kapasiteetti kuitenkin sallii "jäteasiakkaiden" huomattavan kasvattamisen, vuosittain kaatopaikalle sijoitettavan jätteen määrä saattaa selostuksessa olla alimitoitettu. Jätteenpolttolaitoksen kapasiteetti on suunniteltu huomattavasti suuremmalle poltettavalle jätemäärälle kuin, mitä kertyy Oulun jätehuollon toiminta-alueelta. Jos taas Oulussa käsiteltävän jätteen kokonaismäärä on tässä yhteydessä arvioitu realistiseksi, jätteenpolton mahdollisuuksia on vahvasti liioiteltu.

Lausunnonantaja katsoo, että sekajätteen polttoon siirtyminen vähentää penkkaan sijoitettavan jätteen määrää yllättävän vähän. Nykyisin sijoitettavan seka- ja rakennusjätteen määrä on noin 100 000 t/a. Polttolaitoksen käyttöönoton jälkeen penkkaan sijoitetaan vain kolmannes vähemmän eli edelleen noin 70 000 t/a jätettä, joka koostuu esimerkiksi ongelmajätteeksi luokiteltavasta lentotuhkasta ja savukaasujen puhdistusjätteestä (7000 t/a). YVA-selostuksen laatija esittää toiveikkaan arvelun, että muodostuva pohjatuhka (23 000 t/a) osoitettaisiin hyötykäyttöön (sivu 11). Toisin sanoen mahdollinen Ruskon kaatopaikan laajennusosa täyttyy aikanaan ja tarvitaan paikka uudelle jätekeskukselle. On se sitten Punaisenladonkankaalla tai jossain muualla, maankäytönsuunnittelussa pitää varautua Ruskon jälkeiseen aikaan.

Massiivinen jätteenpoltto saattaa kuitenkin estää jätehuollon uudistumisen tai ainakin sitä merkittävästi hidastaa. Kuinkahan tiukasti ja kurinalaisesti pidetään polttolaitoksen käynnistyttyä kiinni jätehuollon hierarkiasta tilanteessa, jossa kallis investointi uhkaa olla mittavasti ylimitoitettu. Jätehuollon sijoitukset jätteen synnyn ehkäisyyn (toistaiseksi ulkoistettu jätehuollosta), jätemäärien vähentämiseen, uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen sekä polttoon vaikuttavat olennaisesti loppusijoituksen tarpeisiin. Jos materiaalkierrätyksestä siirtyy polttoon esimerkiksi keräyspaperi, pahvi ja kartonki, ei vain materiaalkierrätys taannu vaan myös lajittelukulttuuri. Aine ei kuitenkaan häviä, vaikka se poltettaisiin. Siksi myös tuhkien määrä jatkaa kasvuaan.

Lausunnonantaja toteaa edelleen, että laajennus on hehtaareissakin mittava nykytilaan verrattuna. Vaihtoehdossa 1 lisäpinta-alaa on 29 hehtaaria. Selostuksen mukaan nykyisen kaatopaikka-alueen koko on noin 17 hehtaaria, josta noin 5 hehtaaria on aktiivisessa kaatopaikkakäytössä. On epäselvää, mitä luvut tarkoittavat, mutta Oulun jätehuollon vuosiraportissa 2010 kerrotaan, että Ruskon jätekeskukselle on asemakaavassa varattu 93 hehtaarin alue, josta suojaviheraluetta on noin 21 hehtaaria ja jätteenkäsittelylle varattua aluetta 72 hehtaaria. Käytössä oleva toiminta-alue on pinta-alaltaan noin 42 hehtaaria. Laajennus kasvattaa jätekeskuksen kokonaisaluetta kolmanneksen verran.

Hajusta ja pölystä lausunnonantaja esittää, että jätteenpolto kertyvät lentotuhka ja savukaasujen puhdistustuotteet ovat pölyviä. Ne tullaan selostuksen mukaan käsittelemään joko jo polttolaitoksella tai heti kaatopaikalla. Kuljetuksen ja kaatopaikalla purun ja käsittelyn aikana saattaa esiintyä pölyämistä. Sitä sivutaan selostuksessa jonkin verran. Lentotuhka on ongelmajätettä. Joutuipa tuhka kuivana tai märkänä

ympäristöön, sen vaikutus ympäristöön on hallitsematonta. Vaikutusten arvioinnissa olisi ollut syytä esittää aiheesta niin tarkka selvitys, että sen pohjalta voitaisiin päättää menetelmästä, jolla lentotuhka on käsiteltävä haittojen minimoimiseksi.

Hajuhaitasta todetaan arviointiselostuksessa, että olemassa olevasta toiminnasta saattaa myös jatkossa esiintyä hajuhaittoja. Laajennusosasta niitä sen sijaan ei koi-tuisi, koska orgaanista ainesta ei olisi penkkaan loppusijoitettavassa materiaalissa. Se pitää mahdollisesti paikkansa, mutta on puhdas arvaus. Selostuksessa kerrotaan, että jätekeskukseen on suunnitteilla lajitteluareena kaikkea Ruskoon tulevaa jätteiden lajittelua varten. Pakkaavilla autoilla kerättävä polttokelpoinen yhdyskuntajäte ajetaan suoraan polttolaitokselle. Laajennusalueella penkkaan joutuu selostuksen mukaan noin 20 000 t/a yhdyskuntien palamatonta sekajätettä. Sen koostumus on osin kysymysmerkki. Lausunnonantaja toteaa, ettei olekaan yhtä optimistinen kuin YVA-selostuksen laatija, että tuossa jakeessa biojätteen määrä olisi vähäinen. ”Ekovoimalan” käyttöönoton jälkeen nykyäänkin vähäinen biojätteen lajittelu loppuneen kokonaan ja haju- hygieni- ja haittaeläinongelmia aiheuttavaa jätettä sijoitettaneen kaiken sekalaisen jätteen joukkoon. Biojätteen erilliskeräystä ei laajenneta. Kyseinen jätejäte saatetaan jatkossa käsitellä niin, että siitä saatava hyöty lisääntyy. Biokaasun tai biodieselin valmistuksen kehittämisessä on paljon mahdollisuuksia, mutta jätehuoltoa ei käsitellä ja suunnitella kokonaisuutena, vaan pieninä palasina, jolloin ratkaisutkin jäävät puolitiehen. Jätettä tuottavien käyttäytymisen arviointi puuttuu selostuksesta, koska sen ei ilmeisesti katsota kuuluvan laajennusosaa käsittelevään hankkeeseen. Sama koskee käyttäytymisen ohjaamista jatkossa.

Vesistövaikutuksista lausunnonantaja toteaa, että molemmat toteutusvaihtoehdot sisältävät Lopakkaojan siirron. Selostuksessa todetaan, että työmaan ulkopuoliset ”puhtaat vedet” eristetään ojituksilla ja johdetaan Lopakkaojaan. Mitähän tämä tarkoittaa? Lisäkuormitusta arvellaan syntyvän, mutta vesistöhaitat arvioidaan vähäisiksi. Toteutuksesta eikä vesienkäsittelymenetelmistä saa selostuksesta käsitystä. Ojan siirtoa on jonkin verran kuvattu ja sen mahdollisia riskejä arvioitu, mutta vaikutuksia ei ole riittävästi selvitetty ottaen huomioon, että kyse on mittavasta maanmuokkauksesta, että siirto vaatii vesilain mukaisen luvan ja että alapuolinen vesistö, johon kuormitus päättyy, on Laholaisojan kautta Kuivasjärven pohjukka. Selostuksen mukaan Kuivasjärvi ei ole vaikutusalue, mutta toisaalta kappaleessa 10.4.5 todetaan, että vesistövaikutukset Kuivasjärvessä jäävät vähäisiksi. Arviointityö on tältä osin liian epä-määräinen, jotta vähättelyn sijaan vaikutuksista voitaisiin tehdä johtopäätöksiä. Kappaleessa 10.4.4 esitetään päätelmä, että Kuivasjärven tilatavoite, hyvä tila vuoteen 2021, ei vaarannu jätekeskuksen laajennushankkeen takia, koska jätekeskuksen suotovesikuormitus ei kasva ja rakennustyöt (uoman ja maanlajityksen siirto) toteutetaan hallitusti. Päätelmä on toive. Tilatavoitteen saavuttaminen vasta vuonna 2021 kertoo, että järven hyväksi on tehtävä paljon vesiensuojelutyötä. Luvanhakuvaiheessa kaivettavan paikan olosuhteet ja muutoksesta johtuvat vesienkäsittelymenetelmät joudutaan kuvaamaan, mutta ympäristövaikutusten arviointimenettelyssäkin pitäisi jo arvioida, millaisia suunnitelmia ja menetelmiä vaaditaan vesiensuojelun turvaamiseksi. Yleisesti ottaen sen tyyppisellä seikalla on merkitystä toteuttamiskelpoisuutta arviotaessa.

Vaihtoehtojen vertailusta lausunnonantaja esittää, että selostuksessa esitetty vertailu (liite 11) on melkoista mielikuvituksen leikkiä. Toisaalta laajennushankkeen vaikutuksia Ruskon alueella vähätellään ja vedotaan haittojen ehkäisymahdollisuuksiin ja toisaalta VE0:n piikkiin laitetaan mahdollisia haittoja uudella jätekeskusalueella. Uudesta paikasta ei ole kuitenkaan mitään tietoa. Vertailua ei ole tehty edes olettaen, että uusi alue olisi maakunta- ja seudullisen yleiskaavan mukainen Punaisenladonkangas, kuten lausunnonantaja ehdotti ohjelmasta antamassaan lausunnossa. Punaisenladonkangas vertailukohteena olisi konkretisoitunut VE0:n vaikutuksia. Se, jääkö alue kokonaan jätehuollon ulkopuolelle, ei ole vielä ratkennut. Kaavassa olevasta varauk-

sesta olisi ollut selvitystietoa vertailun avuksi, mutta siinä on sen sijaan dramatisoitu toteuttamatta jättämistä uumoilemalla muun muassa, että uusi kaatopaikka perustettaisiin jonnekin luonnontilaiselle alueelle kauas kaikesta, kuten kierrätys- ja vesienpuhdistusmahdollisuuksista. Tosiasiahan on, että jätehuoltoa ei minnekään korpeen siirretä, vaikka lähialueen asukkaat voivat kyselyissä niin toivoa ja ehdottaa. Toinen seikka, mikä vertailusta puuttuu VE0:n vahingoksi, on arvio jätehuollon kehityksestä ja mahdollisuuksista. Vertailussa on lähtöoletuksena, että mitään muutosta ei tapahdu, vaan uudella alueella toimitaan täsmälleen samoin kuin on toimittu Ruskon alueella. Voi hyvinkin olla, että sitten kun uusi alue on tarpeen, tehdään moni asia toisin ja tilan tarve on erilainen.

Toistaiseksi kaatopaikka on epämieluisa naapuri. Ruskon käyttöä jatkaminen saat- taan hyvinkin olla tässä vaiheessa paras ratkaisu. Mutta tarvitaanko jatkoaikaa peräti vuoteen 2045? Siihen ei arviointiselostus tuo valaistusta. Maankäyttö ja maanmuok- kaus ovat kuitenkin vaihtoehdossa VE2 huomattavasti lievempiä kuin vaihtoehdossa VE1. Vertailussa eroa ei ole saatu riittävän selkeäksi.

Lausunnonantajan suositus on kaavoittaa lisätilaa vaihtoehdon 2 pohjalta ja kehittää jätehuoltoa kokonaisvaltaisesti niin, että myös loppusijoitustarve vähenee systemaattisesti.

Museovirasto viittaa lausunnossaan arviointiohjelmasta antamaansa lausuntoon, jossa todetun mukaisesti lausunnonantajalla ei ole huomautettavaa hankkeen YVA-selostuksen johdosta arkeologisen kulttuuriympäristön asiassa. Alueella ei vuonna 2010 tehdyn arkeologisen tarkastuksen jälkeenkään tunneta kiinteitä muinaisjään- nöksiä.

Pohjois-Pohjanmaan museo toteaa lausunnossaan, että varsinaisella hankealueel- la ei tiettävästi sijaitse kulttuurihistoriallisesti merkittävää rakennuskantaa, ja arvioin- nissa on huomioitu lähialueen tiedossa olevat rakennetun kulttuuriympäristön koh- teet. Lausunnonantajalla ei ole selostuksesta huomautettavaa rakennetun kulttuu- riympäristön osalta.

Fingrid Oyj esittää lausunnossaan, että sen arviointiohjelmasta esittämät näkökoh- dat tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa. Muuta huomautettavaa ei ole.

Oulun Energia tarkentaa lausunnossaan arviointiselostuksessa mainittuja seikkoja seuraavasti.

Kohta 5.9 Jätteenpoltossa muodostuvat tuhkan sijoitusvaihtoehdot: Lausunnonanta- jalla on voimassa olevan ympäristöluvan (dnro PPO-2004-Y402-111, 17.1.2006) mu- kaisesti lupa sijoittaa Miehonsuon tuhkanlajitusalueelle turpeen, puun ja kivihiilen pol- tossa syntyvät pohja- ja lentotuhkat.

Kohta 7.2 Laajennusalueen rakentaminen: Lausunnonantaja esittää, että Toppilan voimalaitoksella syntyvien tuhkien käyttömahdollisuutta jätekeskuksen laajennuksen maa-, pohja-, tie- ja aluerakentamistöissä selvitetään.

Kohta 7.4 Laajennusalueelle sijoitettavat jätteet, 7.4.1 Yleistä: Tämän hetkisen arvion mukaan Laanilan polttolaitoksella tulee syntymään tuhkia seuraavasti: pohjakuona 17 000 t/a, kattilatuhka (=lentotuhka) 3 000 t/a ja savukaasujen puhdistusjäte 5 000 t/a. Lausunnonantaja laatii tuhkien fysikaalisista ja kemiallisista ominaisuuksista sekä hai- tallisuudesta selvityksen 6 kuukauden kuluessa toiminnan alkamisesta. Tämän hetki- sen näkemyksen mukaan pohjakuona voidaan sijoittaa tavanomaisen jätteen kaato- paikalle tai hyötykäyttöön. Kattilatuhka ja savukaasujen puhdistusjäte luokitellaan on- gelmajätteeksi.

Korvensuoran asukasyhdistys ry esittää lausunnossaan, että paras olisi vaihtoehdon 0 mukainen ratkaisu sillä edellytyksellä, että jätteiden loppusijoituspaikaksi löydetään sellainen paikka, joka ei haittaa tarpeettomasti muuta maankäyttöä.

Lausunnonantaja haluaa kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin, joita lausunnonantajan näkemyksen mukaan ei ole arvioitu riittävästi tai vaikutukset ovat erilaiset kuin mitä selostuksessa on kuvattu.

Kaatopaikan laajentaminen Ruskossa heikentää sen ja lähialueen imagoa. Sillä on merkitystä niin asuinalueen arvostukseen kuin kiinteistöjen arvoonkin. Tätä negatiivista vaikutusta olisi voinut arvioida selostuksessa perusteellisemmin ja muutoinkin kuin perustamalla arviot suoritettuun asukaskyselyyn ja keskustelutilaisuuksiin. Jätetoimijan tulisi jatkossa pohtia enemmän sosiaalisia vaikutuksia ja lisätä esimerkiksi yhteistyötä lähialueen asukkaiden kanssa.

Lausunnonantajan mukaan kaatopaikkatoiminnan laajeneminen itään päin voi estää Heikinharjun uuden maankäytön Korvenkylä–Välikylän tavoitesuunnitelman mukaisesti, sillä tavoitesuunnitelman länsireunan maankäyttö on kutakuinkin yhtä lähellä laajennusalueita kuin Liikasenperän nykyasutus nykyisestä kaatopaikka-alueesta. Liikasenperällä on koettu niin suuria haittoja kaatopaikasta, ettei kaupunki ole asemakaavoittanut aluetta. Heikinharjun alue olisi asumiseen hyvin sopivaa aluetta ja tukisi Korvenkylän ja Talvikankaan asuinalueita ja palveluita. Kaatopaikan laajentamisella voi siis olla kielteisiä vaikutuksia maankäyttöön.

Lausunnonantajan mielestä kaatopaikan laajentaminen tuo kaatopaikkatoiminnan entistä lähemmäs alueella sijaitsevia ulkoilureittejä. Ja heikentää niiden käytettävyyttä melun, hajun, näkymien, roskaisuuden ja pölyn takia. Lausunnonantajan mielestä selostuksessa ei ole riittävästi huomioitu ulkoiluun ja virkistykseen liittyviä arvoja.

Lausunnonantajan mielestä selostuksessa ei ole kuvattu tarkasti voimalaitostuhkan käsittelyä ja esittää huolensa mahdollisesti leviävästä lentotuhkasta, koska sillä on suoria vaikutuksia virkistäytymiseen ja ulkoiluun jätekeskuksen lähialueella. Leviävä tuhka voi vaikuttaa myös pitemmällä aikavälillä haitallisesti mm. kerättävien marjojen ja sienien kautta.

Lausunnonantaja toteaa, että jätekeskuksen alueella tullaan käsittelemään rakennusjätteitä, joita myös murskataan. Selostuksessa ei ole arvioitu murskausmelua, mikä saattaa olla voimakasta, varsinkin kun se todennäköisesti tehdään siirrettävällä kalustolla, jonka melusuojaus on vaatimaton.

Lausunnonantaja esittää lisäksi, että mikäli kaatopaikkatoiminta jatkuu VE1:n tai VE2:n mukaan, on todennäköistä, että katuyhteys Mineraalitieltä Ruskonselälle rakennetaan. Se siirtää jätekuljetuksia Kuusamontieltä Ruskonseläntielle, sillä sitä kautta matka Hönttämäen eritasoristeyksestä on huomattavasti lyhyempi kuin Raitotien kautta. Täten liikennevaikutuksia on myös Huutilammen ja sen eteläpuolisen Heikinharjun asuinalueella. Tästä aiheutuu kielteisinä vaikutuksina melun ja päästöjen lisääntymistä ja liikenneturvallisuuden heikentymistä.

Kuivasjärven pienikiinteistöyhdistys ry toteaa lausunnossaan, että YVA-selostuksessa ei ole riittävästi tuotu esiin Oulun kaupunginhallituksen esittämiä kannanottoja Punaisenladonkankaan jätealueen suunnittelusta, vaikka ne oleellisesti liittyvät Rusko jätekeskuksen laajennukseen.

Lausunnonantajan mielestä Oulun kaupunginhallituksen 26.9.2011 antama lausunto Ruskon YVA-selostuksesta tarkoittaa sitä, että Alakyläntien/Punaisenladonkankaan tulevaisuuden jätteenkäsittelysuunnitelmista tullaan luopumaan ja Alakyläntien jätteenkäsittelykeskuksen osayleiskaavoitus tullaan lopettamaan, sekä tulevaisuuden jätteenkäsittelykeskuksen kohdamerkintä tullaan poistamaan tulevasta uudesta seudullisesta maakuntakaavasta, sekä uuden Oulun yleiskaavasta. Oulun seudulla tul-

laan kartoittamaan Ruskon laajennuksen YVA:n myötä uusi tulevaisuuden jätteenkäsittelykeskus Punaisenladonkankaan tilalle.

Lausunnonantaja katsoo, että jätemäärälaskelmat tulee tarkastaa siten, että jätteenpolton vaikutukset Ruskon ajateltuun käyttöikään on huomioitu riittävän pitkällä aikavälillä, eriteltynä esitettyihin vaihtoehtoihin nähden VE0+, VE1 ja VE2. Selostuksessa tulee eritellä nykyiset jätemäärät ennen ja jälkeen jätteenpolttolaitoksen käyttöönottoa. Laskelmat kaatopaikkatoiminnan jatkumisajoista on esitettävä selkeästi taulukoituina ja eriteltynä kolmen laajennusalueen A, B ja C kesken.

Lausunnonantaja esittää, että suunnitelmissa esitetään mahdollisuutta tuhkien sijoittamiseen Ruskon jätekeskukseen. Jätteenpolttolaitoksen tuhkia ei tule antaa sijoittaa Ruskoon, koska Oulun jätehuollolla on jo tuhkien osalta loppusijoituspaikka Välimaal-le.

Lausunnon antajan mielestä luvanhakija tulee velvoittaa tekemään yhteistyötä voimalalaitostuhkien loppusijoittamiselle Välimaan lisäksi myös Miehon-suolle, siten että luvanhakija tai Oulun Energia yhdessä tai erikseen tulevat hakemaan ympäristölupaa voimalaitostuhkien sijoittamiselle olemassa olevalle tuhkiensijoitusalueelle Miehon-suolle. Tuhkien sijoittamisessa tulee luvanhakijan tehdä yhteistyötä Oulun Energian ja Stora Enson kanssa (Miehonsuo). Tuhkat tulee poistaa Ruskon YVA:n laskelmista, eikä niitä pidä sijoittaa ominaisuuksistaan johtuen lähelle asutuskeskittymiä kaavotuksellisesti tiivistyvää Oulun Ruskoa. Näin menetellen myös Ruskon jätekuormitus olisi pienempi. Tuhkat tulee sijoittaa ensisijaisesti tuhkien läjittämistä varten suunnitelluille alueille.

Lausunnonantaja toteaa, että jätteenkäsittelytoimintojen sijoittelusta laajennusalueille tulee laatia tarkemmat suunnitelmat vaihtoehtoil- le A, B, C, eikä niitä pidä sijoittaa laajennusalueille mihin tahansa. VE0+, VE1 ja VE2 vaihtoehtojen lisäksi tulee huomioida myös uusi vaihtoehto VE3, jonka mukaan Ruskoa voidaan laajentaa vain vaikutuksiltaan pienimmälle alueelle B.

Ruskon jätekeskukselle tai sen laajennusalueille ei tule sijoittaa biojätteen käsittelyä niistä asukkaille aiheutuvien merkittävien hajuhaittojen johdosta. Biokaasujen talteenottoon ja niiden hyväksikäyttöön tulee kehittää uusia paremmin toimivia ratkaisuja. Kaasupäästöjä ei saa syntyä häiriötilanteissakaan. Jäteliikkeen käsittelyä/kompostointia, sekä mahdollisen biokaasulaitoksen sijoittamista ei tule sallia missään muodossa Ruskon alueella.

Lausunnonantaja toteaa, että tuulen suunta- ja nopeusjakaumamittauksia ei ole tehty Ruskon jätteenkäsittelyalueelta, vaikka lausunnonantaja sitä on jo aiemmin esittänyt arviointiselostuslausunnossaan. Mittaukset tulee tehdä kohdepaikalla Ruskon jätekeskuksessa, jotta vallitsevat tuulen suunnat ja niiden nopeudet olisivat mm. hajuhaittojen arvioinnissa luotettavia.

Lausunnonantajan käsityksen mukaan Ruskon jätekeskuksen vuositarkkailuraporteista on nähtävissä selkeästi, että Ruskon kaatopaikalla on vaikutuksia Kuivasjärven veden tilaan yhä nykyiselläänkin. Laajennusalueet A ja C vaikuttaisivat molemmat, sekä Lopakka- ojaan, että niskaojaan ja niin ollen näiden alueiden työstämisellä olisi varmasti myös vaikutuksia Lopakka- ojan veden laatuun ja sitä myöten Kuivasjärven kuormitukseen. Kuivasjärven kohdistuvan kuormituksen vähentämiseksi Lopakka- ojan ja Laholaisojan kosteikot tulisi rakentaa.

Lausunnonantaja mielestä myös sosiaalisten arvioiden arvioinnissa tehty otos (n=54) on riittämätön antamaan todellista kuvaa asukkaiden mielipiteistä eikä ympäristövaikutusten arviointi Ruskon jätteenkäsittelyalueen laajennuksesta anna siten riittävän luotettavaa kokonaiskuvaa hankkeen sosiaalisista kokonaisvaikutuksista.

Lausunnonantaja vaatii muun ohella Punaisenladonkankaan jätekeskusalueen osayleiskaavoituksen keskeyttämistä ja Ruskon laajentamisesta syntyvän lisääjän käytettäväksi Punaisenladonkankaan korvaavan alueen selvittämiseen.

Lausunnonantaja esittää Ruskon jätekeskuksen laajennuksen toteuttamiseen vaihtoehtoa VE3, jonka mukaan jätekeskusta laajennetaan vain alueelle B, koska alue B antaa riittävän lisääjän uuden seudullisen jätteenkäsittelykeskusalueen löytämiselle Oulun seudulta.

Mielipiteet

Jäälin asukasyhdistys ry esittää kannanotossaan, että Ruskon jätekeskuksen laajennuksen YVA ja Alakyläntien jätekeskuksen (Punaisenladonkangas) osayleiskaavaproessi edistävät molemmat sekä keskenään samankaltaisia että päällekkäisiä hankkeita. Mielipiteen esittäjä ei hyväksy Punaisenladonkankaan suunnitelmia.

Ruskon asemakaavan laajennus tekee samalla Punaisenladonkankaalle suunnitellun jätteenkäsittelykeskuksen tarpeettomaksi. Jos Ruskon laajentamiseen ei päädytä (valitaan VE0), syntyy maantieteellisesti suppealle alueelle kaksi rinnakkaista jätteenkäsittelykeskusta, joista toisessa jättejakeet lajitellaan ja vastaanotetaan ja toisessa ne varastoidaan. Alueen asukkaat ovat esittäneet aiemmissa YVA-kannanotoissaan huolensa siitä että suhteellisen suppealle alueelle ollaan suunnittelemassa sekä kahden jätteenkäsittelyalueen että rakentamassa jätteenpolttolaitosta, joiden valmistelut tuntuvat etenevän toisistaan riippumatta ilman selkeätä arviota siitä, kuinka nämä kolme hanketta vaikuttavat toisiinsa. Päivityksessä arviointiselostuksessa on kohtuullisen kattavasti arvioitu mm. Punaisenladonkankaan ja Ruskon jätekeskuksen välisten jätekuljetusten ilmastovaikutuksia. Tehdyt selvitykset osoittavat Punaisenladonkankaan hankkeen olevan kestävämmällä pohjalla kuin ympäristön kuin yhdyskuntasuunnittelunkin kannalta.

Kannanotossa vaaditaan, että Punaisenladonkankaan osayleiskaavan laadinta on välittömästi keskeytettävä, kunnes todelliset tulevaisuuden (pitkän aikavälin) jätteenkäsittelytarpeet on selvitetty ja löydetty uusi paikka tulevaisuuden jätteenkäsittelytarpeita varten. Tulevaisuuden tarpeita (useamman kymmenen vuoden tähtäimellä) varten tulee varata sellainen alue, joka ei ole useiden merkittävien asemakaavoitettujen liikke-, teollisuus-, ja asuinalueiden ja/tai urheilu- ja virkistysalueiden läheisyydessä. Mielipiteessä esitetään Oulun seudun yleiskaavaa sekä Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaa muutettavaksi näiltä osin.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Arviointiselostuksessa on selvitetty Oulun Jätehuollon Ruskon jätekeskuksen laajennushankkeen ympäristövaikutuksia. Yhteysviranomaisen lausunnossa tarkastellaan, onko arviointiselostuksessa esitetyt vaikutukset käsitelty YVA-lain ja -asetuksen sekä arviointiohjelman ja siitä annetun yhteysviranomaisen lausunnon mukaisesti.

Ottaen huomioon arviointiselostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteen ilmaisun Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus esittää yhteysviranomaisen lausuntona seuraavaa.

Hankekuvaus

Arviointiselostuksessa on esitetty hankkeen nimi ja sen sijainti sekä tiedot hankkeesta vastaavasta. Hankkeen yleiskuvaukseen sisältyy selostus hankkeen tarkoituksesta perusteluineen. Perusteluiksi esitetään nykyisen kaatopaikkatilavuuden loppuminen Ruskon jätekeskuksessa lähivuosina ja suunnitellun Punaisenladonkankaan jätekeskusalueen käyttöönoton viivästyminen. Jätehuollon jatkuvuuden turvaamiseksi laajennusta suunnitellaan nykyisen jätekeskuksen koillis-, itä- ja kaakkoispuolelle. Hanketta puoltavat myös mahdollisuus tukeutua olemassa olevaan jätekeskuksen infrastruktuuriin (tiestö, viemärointi, sähköverkko, kaatopaikkakaasun jakeluputki) sekä vuonna 2012 aloittavan jätteenpolttolaitoksen läheisyys.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen tarkoituksesta ja sen perusteluista on esitetty riittävä ja pätevä selvitys.

Hankekokonaisuus on määritelty oikein ja riittävissä laajuudessa; siinä on otettu huomioon kaikki eri laajennusvaihtoehtojen edellyttämä maankäyttötarve ja tarvittavat toimenpiteet. Tiedot on esitetty myös karttapiirroksin. Hankkeen teknisen kuvauksen yhteydessä on esitetty jätekeskuksen nykyinen toiminta pääpiirteissään sekä laajennusalueiden rakentaminen, laajennusalueille sijoittuva toiminta, laajennusalueille sijoitettavat jätteet, kaatopaikkavedet, ilmapäästöt, melu, haittaeläimet, liikenne ja kuljetukset sekä toiminnan lopettaminen. Arviointiselostuksessa todetaan, että laajennusalueille ei ole kuitenkaan vielä laadittu tarkkoja toimintojen sijoitussuunnitelmia, mutta ympäristövaikutuksia arvioitaessa on huomioitu mahdollisuus toimintojen sijoittumiselle mihin tahansa laajennusalueen osaan, jotta suurin mahdollinen vaikutus kaikkien häiriintyvien kohteiden osalta on saatu arvioiduksi.

Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan laajennusalueille sijoittuvat toiminnot ja keskeiset ominaisuudet on kuvattu riittävällä tarkkuudella siten, että vaikutukset on voitu tunnistaa ja selvittää ottaen huomioon myös, että kyseessä on jo olemassa olevan kaatopaikkatoiminnan laajentaminen ja eikä jätekeskuksen toiminnan luonne laajennuksen vuoksi olennaisesti muutu.

Maankäytön osalta arviointiselostuksessa on tuotu esiin kaikki tällä hetkellä voimassa olevat toimintaa säätelevät eriaisteiset kaavat ja niiden määräykset. Laajennusvaihtoehtojen toteutuminen edellyttää muutoksia voimassa oleviin asemakaavoihin. Oulun kaupunki on aloittanut laajennuksen mahdollistavien asemakaavojen muutostyön. Kaavatyö kuitenkin odottaa YVA-menettelyn päättymistä, sillä kaavoituksessa on tarkoitus hyödyntää arvioinnista saatuja tuloksia tausta-aineistona.

Hankkeen elinkaari jakaantuu suunnittelu-, rakentamis-, käyttö- ja lopettamisvaiheeseen sekä mahdollisten poikkeustilanteiden vaiheeseen. Arviointiselostuksessa on tarkasteltu hankkeen rakentamisen, varsinaisen jätteen käsittelytoiminnan ja toiminnan päättymisen vaiheita. Sekä hankkeen rakentaminen että lopettaminen tapahtuu vaiheittain. Arviointiselostuksessa on kunkin arvioitavan tekijän kohdalla tarkasteltu erinomaisella tavalla myös haitallisten vaikutusten ehkäisyä ja lieventämistä. Sen sijaan arviointiselostuksessa ei ole erikseen tarkasteltu omana lukunaan varsinaisen toiminnan aikaisia poikkeustilanteita, kuten esimerkiksi tulipaloa tai tilannetta, jossa jätteenpolttolaitos ei voi ottaa vastaan jätettä tai muuta poikkeus- tai häiriötilannetta, joka estää laitoksen normaalin toiminnan.

Muut luvat ja hankkeen aikataulu

Arviointiselostuksessa on esitetty hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin ja suunnitelmiin ja niiden merkitys hankkeelle. Arviointiselostuksessa on myös esitetty hankkeen toteuttamisen edellyttämät mahdolliset eri viranomaisten luvat ja päätökset.

Hankkeen toteutusaikataulu on esitetty realistisena, eri viranomaisten päätösten myöntämisen ajankohtiin liittyy kuitenkin pientä epävarmuutta, mikä on tunnistettu arvioinnissa.

Hankevaihtoehtojen käsittely

Hankkeen vaihtoehdot on muodostettu laajennuksen eri pinta-alavaihtoehtojen mukaisesti. Lisäksi nollavaihtoehtona (VE0+) on tarkasteltu laajennuksen toteuttamatta jättämistä, mikä tarkoittaisi jätteen loppusijoitustoiminnan päättymistä nykyisen kaatopaikkatilavuuden päättyessä, mutta muiden jätteenkäsittely- ja hyödyntämistoimintojen jatkumista jätekeskuksessa kuten tähänkin saakka. Varsinaisia laajennusvaihtoehtoja on kaksi (VE1 ja VE2), jotka poikkeavat toisistaan pinta-alojen suhteen. Vaihtoehtojen tarkastelu on sama, mitä esitettiin jo arviointiohjelmassa. Nollavaihtoehtoa on täsmennetty yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta annetussa lausunnossa esitetyllä tavalla.

Yhteysviranomaisen toteaa, että nollavaihtoehto toteutuessaan edellyttää kaatopaikan siirtämistä muualle. Koska tällainen toteutuskelpoinen sijoitusvaihtoehto puuttuu tarkastelusta, se osaltaan heikentää nollavaihtoehdon kokonaisvaikutusten arviointia.

Arviointiohjelmasta annetussa yhteysviranomaisen lausunnossa esitettiin, että arviointiselostuksessa tulisi tarkastella ainakin yleisellä tasolla toiminnan siirtymisen edellytyksiä Punaisenladonkankaalle sekä alustavat arviot toiminnan ympäristövaikutuksista. Arviointiselostuksessa on todettu, ettei siirtyminen Punaisenladonkankaalle ole realistista hankkeen edellyttämässä aikataulussa Punaisenladonkankaan suunnittelu-tilanteen vuoksi. Arviointiselostuksessa perustellaan Punaisenladonkankaan toteuttamiskelpoisuuden puuttumista myös hankkeen saamalla vastustuksella. Myöskään muita vaihtoehtoisia loppusijoitusalueita ei ole kartoitettu ja suunniteltu sillä tarkkuudella, että ympäristövaikutuksia voitaisiin arvioida verrannollisina Ruskon jätekeskuksen laajennuksen kanssa. Tämän vuoksi hankkeesta vastaava ei ole ottanut tätä vaihtoehtoa mukaan tarkasteluun. Sen sijaan vaihtoehtoisen sijoituspaikan ympäristövaikutukset on arvioitu yleisellä tasolla.

Punaisenladonkankaan sijoitusvaihtoehdon tarkastelusta on esitetty erisuuntaisia kannanottoja useissa yhteysviranomaiselle esitetyissä lausunnoissa. Kaavoituksesta vastaavat viranomaiset ovat todenneet lausunnoissaan, ettei Punaisenladonkankaalle sijoittamiseen ole kaavallisia esteitä. Eräissä lausunnoissa on esitetty myös Ruskon jätekeskuksen ja Punaisenladonkankaan suunnitellun jätealueen yhteisvaikutusten tarkastelua. Oulun kaupunginhallitus puolestaan esittää lausunnossaan, että Ruskon kaatopaikan laajennuksen (VE1 ja VE2) myötä jätekeskuksen toimintaa ei ole mahdollista siirtää Punaisenladonkankaalle. Alueen asukasyhdistysten esittämissä lausunnoissa ja mielipiteissä on tuotu voimakkaasti esiin Punaisenladonkankaan jätekeskusalueen suunnittelun vastustaminen.

Yhteysviranomaisen pitää hankkeesta vastaavan rajauskriteeriä hyväksyttävänä ottaen huomioon jätteen loppusijoitusalueen asemakaavoituksen, luvittamisen ja rakentamisen edellyttämän aikataulun suhteessa Ruskon jätekeskuksen jätteen loppusijoitustilavuuden täyttymiseen eikä pidä tarpeellisena täydentää ympäristövaikutusten arviointia tältä osin, vaikka voimassa oleva maakuntakaavan kohdemerkintä sinänsä mahdollistaisikin jätekeskuksen suunnittelun Punaisenladonkankaalle. Yhteysviranomaisen ei myöskään pidä kohtuullisena, että hankkeesta vastaava olisi velvollinen tämän YVA-menettelyn yhteydessä arvioimaan Ruskon jätekeskuksen laajennuksen ja Punaisenladonkankaalle suunnitellun jätekeskusalueen yhteisvaikutukset. Yhteysviranomaisen kuitenkin huomauttaa, että jätteenkäsittelytoiminnan mahdollinen siirtyminen myöhemmin Punaisenladonkankaalle tai jonnekin muulle sijoituspaikalle edellyttää YVA-menettelyä. Sen yhteydessä on erikseen harkittava tuleeko myös Ruskon jätekeskuksen ja muun sijoituspaikan yhteisvaikutukset arvioida.

Yhteysviranomainen katsoo myös, että hankkeesta vastaava on perustellut hyväksyttävällä tavalla sitä, että alueet A ja B on yksittäisinä laajennusalueina jätetty arvioimatta vastoin arviointiohjelmasta annetussa lausunnossa esitettyä vaatimusta. Hankkeesta vastaava esittää perusteluinaan, että yksittäisinä alueina nämä ovat liian pieniä, jotta laajennusta voitaisiin pitää kannattavana ja lisäksi yksittäisinä alueina toteutettuina alueille A ja B mahtuva jätemäärä olisi niin pieni, ettei se edellyttäisi YVA-menettelyä. Lisäksi alue B soveltuu ensisijaisesti vain välivarastokentäksi sen sijaitessa lähellä tehdasrakennusta.

Hankevaihtoehto VE1:n mukainen laajentaminen edellyttää mm. alueen itäpuolella kulkevan voimalinjan siirtoa. Arviointiselostuksen mukaan voimalinjan siirtämisessä tulee ottaa huomioon viereisen maanlajitysalueen mahdollinen mataloittaminen ja maanrakennustyöt sen osalta sekä läjitysalueelle sijoitettujen lievästi pilaantuneiden maa-ainesten sijoitusalueen mahdollinen siirtäminen ja niiden vaikutukset.

Yhteysviranomainen toteaa, että mainittu maanlajitys tapahtuu toimintaa koskevan luvan nojalla, ja vastaavasti pilaantuneet maa-ainekset on loppusijoitettu alueelle erilliseen kapselirakenteeseen toimintaa koskevan luvan nojalla. Arviointiselostuksessa on todettu, että pilaantuneet maa-ainekset siirretään kokonaisuudessaan alueen keski- ja itäosaan. Arviointiselostuksessa on tuotu esiin perustellusti, että maa-ainesten läjitysalueen mataloittaminen ja pilaantuneiden maa-ainesten läjitysalueen siirtäminen edellyttää joko ympäristölupa- tai ilmoitusmenettelyllä tapahtuvaa ympäristöviranomaisten hyväksyntää.

Hankevaihtoehtojen kuvaus ja niiden liittyminen olemassa olevan jätekeskuksen toimintaan on esitetty selkeästi. Toiminnallinen yhteys olemassa olevaan toimintaan puoltaa vaihtoehtojen rajaamista valittuihin vaihtoehtoihin. Hankevaihtoehtoissa on kuvattu selkeästi ja kootusti vaihtoehtoon edellyttämät toimenpiteet maankäytössä sekä laajennusalueille suunnitellut toiminnot.

Jos hankkeesta vastaava jatkaa hankkeen suunnittelua, on mahdollisessa ympäristölupahakemuksessa esitettävä lupaharkinnan kannalta riittävällä tarkkuudella eri toimintojen sijoittuminen laajennusalueille.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Yleistä

YVA-lain vaatimusten mukaisesti arviointiselostuksessa on käsitelty hankkeen välitömiä ja välillisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan, kulttuuriperintöön ja luonnonvarojen hyödyntämiseen sekä edellä mainittujen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin. Arvioinnin pääpaino on toiminnan aikaisissa vaikutuksissa, mutta arviointi kattaa hankkeen elinkaaren laajennusosan rakentamisvaiheesta sulkemiseen saakka.

Vaikutusarvioinnin painopiste on asetettu merkittäväksi arvioituihin ja koettuihin vaikutuksiin. Tekijät, joihin hankkeella ei ole havaittu olevan merkittäviä vaikutuksia on selvitetty yleispiirteisemmin.

Arvioinnissa on hyödynnetty alueelta aiemmin tehtyjä selvityksiä, seurantoja ja tutkimuksia, yleistason tutkimustietoa sekä arvioinnin aikana tehtyjä lisäselvityksiä ja lainsäädännössä asetettuja raja-arvoja.

Vaikutusarvioinnin perustana on ympäristön nykytilanteen kuvaus. Vaikutusalueet on arvioitu eri tekijöiden osalta eri laajuisina vaikutuksista riippuen. Selvitys- ja vaikutusalueet eritelty seuraavasti: ilmanlaatu ja ilmasto, vesistöt, maaperä- ja pohjavesivaikutukset, luonto ja luonnonsuojelukohteet, maankäyttö, kaavoitus ja rakennettu ym-

päristö, maisema, liikenne, melu ja sosiaaliset vaikutukset. Vaikutusalueet on esitetty myös karttaliitteessä.

Yhteysviranomaisen katsoo, että ympäristön nykytila on kuvattu monipuolisesti ja kattavasti sekä vaikutusalueiden rajaukset on tehty oikein siten, että vaikutukset on voitu arvioida riittävällä tavalla. Vaikutusalueiden rajauksissa on otettu huomioon yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antamassa lausunnossa esitetyt vaatimukset.

Arviointiselostuksessa on jokaisen arvioitavan tekijän kohdalla esitetty tiedot käytetyistä arviointimenetelmistä sekä arviointiin liittyvät epävarmuudet. Arviointiselostuksessa on myös kunkin arvioitavan tekijän kohdalla esitetty tiedot arvioinnin tekijästä/tekijöistä ja heidän erityisasiantuntemuksestaan ko. asiassa. Tämän ohella arviointiselostuksessa on myös erillinen henkilöluettelo arviointiin osallistuneista asiantuntijoista. Arviointiselostuksen liitteenä on luettelo arvioinnissa käytetyistä taustaineistoista.

Yhteysviranomaisen katsoo, että arvioinnissa käytössä ollut asiantuntemus ja aineisto ovat riittävän monipuolista.

Arviointiselostuksen liitteenä on taulukko, josta ilmenee kootusti miten yhteysviranomaisen lausunto on huomioitu vaikutusarvioinnissa.

Yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antamassa lausunnossa esitetyt tarkennukset on otettu selostuksessa pääosin huomioon. Seuraavassa tarkastellaan esitettyjä vaikutuksia arviointitekijöittäin ja yhteysviranomaisen kannanotot arvioinnin riittävyyteen.

Vaikutusten tarkastelualue

Arviointialueen rajauksessa on käytetty kahta määritelmää selvitysalue ja vaikutusalue. Selvitysalueella tarkoitetaan kullekin selvittävälle ympäristöön vaikuttavalle tekijälle määriteltyä aluetta, jolla kyseistä ympäristövaikutusta selvitetään ja arvioidaan. Vaikutusalueella puolestaan tarkoitetaan aluetta, jolla ympäristövaikutuksen arvioidaan ilmenevän. Vaikutusalueet on rajattu myös karttaliitteellä 16.

Hankkeen eri ympäristövaikutusten vaikutusalueen laajuus vaihtelee riippuen arviotavasta vaikutuksesta. Suurin osa vaikutuksista on paikallista rajoittuen jätekeskuksen lähiympäristöön.

Vaikutusalueiden rajauksissa on otettu huomioon yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antamassa lausunnossa esitetyt vaatimukset. Yhteysviranomaisen pitää vaikutusten tarkastelualueita ja vaikutusten ulottuvuuden tarkastelua riittävänä.

Vaikutukset ilmanlaatuun ja ilmastoon

Ilmanlaatuun ja ilmastoon kohdistuvina vaikutuksia on tarkasteltu jätekeskuksen eri toiminnoissa vapautuvien päästöjen ja niiden leviämisen sekä liikenteestä aiheutuvien päästöjen kannalta. Jätekeskuksen toiminnassa muodostuu kaatopaikkakaasuja, hajua, pölyä ja liikenteen pakokaasupäästöjä.

Arviointiselostuksen mukaan kaatopaikkakaasun ja liikenteestä peräisin olevien kasvihuonekaasujen ilmastoa lämmittävä vaikutus on kaikissa tarkasteltavissa vaihtoehtoissa vähäinen. Liikenteen päästöjen osalta vaihtoehtojen välinen ero on merkityksettömän pieni. Loppusijoitusalueelta vapautuvat kasvihuonekaasun osalta vaihtoehtojen välillä ei ole merkittävää eroa, olettaen että myös nollavaihtoehdossa jätteet loppusijoitetaan alueelle, jossa on vastaava keräysjärjestelmä kuin Ruskon kaatopaikalla.

Myöskään liikenteen aiheuttamien pakokaasupäästöjen osalta ei ole todettu merkittävää eroa hankevaihtoehtojen, nollavaihtoehdon ja nykytilanteen välillä.

Arviointiselostuksessa todetaan, että vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 pölyäminen tulee jossain määrin lisääntymään suhteessa nollavaihtoehtoon ja nykytilanteeseen. Pölyä voi muodostua uudella loppusijoitusalueella täyttötoiminnoissa ja tuhkien käsittelyssä. Normaali-tilanteessa pölypäästöt ovat epätodennäköisiä, mutta poikkeus- ja häiriötilanteissa päästöt ovat kuitenkin mahdollisia.

Jätteen loppusijoituksesta aiheutuvien hajuhaittojen arvioidaan vähenevän kaikissa tarkasteltavissa vaihtoehdoissa nykytilanteeseen verrattuna jätteenpolttolaitoksen ja lajitteluareenan aloitettua toimintansa. Hankevaihtoehtojen ja nollavaihtoehdon välillä ei arvioida olevan merkittävää eroa hajuhaittojen suhteen. Myöskään vaihtoehtojen VE1 ja VE2 välillä ei arvioida olevan merkittävää eroa. Laajennusalueen toiminnasta ei aiheudu hajuhaittaa asutukselle tai alueen virkistys- tai ulkoilukäytölle. Arviointiselostuksessa kuitenkin perustellusti todetaan, että jätekeskusalueen jo olemassa olevista toiminnoista voi jatkossakin aiheutua hajuja.

Yhteysviranomaisille esitetyissä kannanotoissa on esitetty huolestumista toiminnan mahdollisista pölypäästöistä ja sen vaikutuksista ympäristöön, erityisesti tuhkien käsittelyn osalta. Myös hajuhaittoja koskevia näkemyksiä on esitetty, mutta ne kohdistuvat pääosin jätekeskuksen nykyiseen toimintaan.

Yhteysviranomainen katsoo, että ilmanlaatuun ja ilmastoon kohdistuvat vaikutukset on tunnistettu ja arvioitu riittävällä tavalla. Pölypäästöjen seurantaa koskeva tarkkailuehdotus on kuitenkin esitettävä toimintaa koskevan ympäristölupahakemuksen liitteenä.

Vaikutukset vesistöihin ja veden laatuun

Vesistöihin ja veden laatuun kohdistuvat vaikutukset on arvioitu erikseen rakentamisvaiheen ja kaatopaikkatoiminnan aikaisina vaikutuksina. Arvioinnissa on myös tarkasteltu hankkeen vaikutuksia Kuivasjärven ekologiseen tilaan ja tilatavoitteisiin sekä vaikutuksia kalastoon ja kalastukseen.

Yhteysviranomainen katsoo, että vesistöihin ja vedenlaatuun kohdistuvien vaikutusten arviointi on kattava, huomauttaen kuitenkin, että haitallisiin aineisiin, niiden pitoisuuksiin ja merkitykseen on suhtauduttu vähättelevästi useassa selostuksen kohdassa. Tämän vuoksi yhteysviranomainen pitää tarpeellisena, että ympäristölupavaiheessa on varauduttava vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden pitoisuuksien tarkkailuun vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen 1022/2006 sellaisena kuin se on muutettu VNA:lla 868/2010 mukaisesti. Vesistötarkkailua koskeva ehdotus tulee liittää hankkeen ympäristölupahakemukseen.

Rakentamisen aikaisessa vesistötarkkailussa on huomioitava myös Lopakkaojan siirrosta aiheutuvat vesistövaikutukset. Ojalinjan maaperän laatu tulee selvittää ennen kaivutoimenpiteitä vesistön happamoitumisriskin arvioimiseksi. Toimintaa koskevassa lupahakemuksessa tulee myös varmistaa tarkemmilla pohjaveden virtausselvityksillä tai muulla vastaavalla tavalla, ettei Lopakkaojan siirrolla ole vaikutuksia Kalikkalammen vesitaseeseen.

Vaikutukset maa- ja kallioperään sekä pohjaveteen

Maa- ja kallioperään ja pohjavesiin kohdistuvia vaikutusten arvioinnissa on huomioitu laajennusalueiden rakentaminen, voimalinja siirto ja siihen liittyvät maanrakennustyöt, Lopakkasuon maanlajitysalueen siirto ja lievästi pilaantuneiden maa-ainesten siirto laajennusalueelta C vaihtoehdossa VE1. Vaikutusten arvioinnissa on huomioitu kaatopaikan tiivisrakennevaatimukset. Alueen läheisyydessä ei ole luokiteltuja pohjavesialueita.

Yhteysviranomainen katsoo, että arviointi on kattava. Hankkeesta aiheutuvien haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi jatkosuunnittelussa on kiinnitet-

tävä erityistä huomiota kaatopaikan pohjarakenteiden tiiveyteen sekä suotovesien keräys- ja käsittelyjärjestelmän toimivuuteen.

Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen sekä kasvillisuuteen ja eläimistöön

Hankkeet vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen sekä kasvillisuuteen ja eläimistöön on arvioitu monipuolisesti ja kattavasti.

Vaikutukset luonnonsuojelualueisiin ja Natura 2000 -alueverkoston kohteisiin

Hanke sijaitsee niin etäällä lähimmistä luonnonsuojelualueista ja Natura 2000 -alueverkoston kohteista, ettei hankkeella ole niihin kohdistuvia haitallisia vaikutuksia.

Vaikutukset kaavoitukseen, maankäyttöön ja rakennettuun ympäristöön

Kaavoituksen osalta on arvioitu hankkeen suhde voimassa olevaan maakuntakaavaan, seudulliseen yleiskaavaan, yleiskaavaan ja asemakaavaan, mm. sitä miten hanke edistää tai vaikeuttaa niiden tavoitteiden toteutumista. Myös hankkeen aiheuttamaa kaavoitus- ja kaavamuutostarpeita sekä voimassa olevien kaavojen ajankoh-taisuutta on arvioitu.

Vaikutuksia maankäyttöön on arvioitu vertailemalla hankkeen toimintojen vaihtoehtoi-sia sijainteja suhteessa nykyiseen maankäyttöön. Arvioinnissa on huomioitu valta-kunnalliset ja alueelliset alueidenkäytön tavoitteet.

Maakuntakaavan ja yleiskaavojen osalta arviointiselostuksessa todetaan, ettei Pu-naisenladonkankaan jätteenkäsittelyalue ole käytettävissä Ruskoa korvaavana alu-eena eikä kaavoissa ole osoitettu lähialueille muita jätteenkäsittelyalueita.

Yhteysviranomaisen toteaa, että maakunta- ja yleiskaavat, joissa on merkintä Pu-naisenladonkankaan jätteenkäsittelyalueesta, ovat lainvoimaisia. Siten Punaisenla-donkankaan jätteenkäsittelyalueen suunnittelulle ei ole lähtökohtaisesti kaavoitukses-ta johtuvaa estettä. Mikäli seudulliselle jätekeskukselle haetaan uutta Punaisenladon-kankaan korvaavaa sijoituspaikkaa, se tulee tehdä laadittavana olevan maakunta-kaavan ja uuden Oulun yleiskaavan laadinnan yhteydessä.

Hankkeen vuoksi Ruskon alueen asemakaavoja on osittain muutettava. Asemakaa-vojen muutoksessa hyödynnetään YVA-menettelyssä saatavia tietoja.

Yhteysviranomaisen arviointiohjelmassa antamassa lausunnossa edellytettiin tarkas-teltavan jätekeskuksen laajennushankkeen vaikutuksia myös Korvenkylä–Väläkylä ta-voitesuunnitelman toteutukselle. Arviointiselostuksessa esitetään, että kaatopaikan laajennus ei merkittävästi vaikuta alueen asemakaavoittamiseen ja täydennysraken-tamiseen tavoitesuunnitelman mukaisesti.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen vaikutukset maankäyttöön ja rakennet-tuun ympäristöön on selvitetty riittävällä tavalla. Yhteysviranomaiselle annetuissa lau-sunnoissa esitettyjä Ruskon alueen maankäyttöä koskevia vaatimuksia, kuten mah-dollisen katulinjauksen (Mineraalitie–Ruskonseläntien yhteys) sekä latu- ja ulkoilureit-tien uudelleen linjauksia sekä laajennuksen vaatimia suojavyöhykkeitä, voidaan tar-kentaa tarpeellisilta osin vireillä olevien yleis- ja asemakaavojen muutostöiden yhtey-dessä.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriperintöön

Hankkeen vaikutuksia maisemaan on arvioitu sanallisesti. Arviointiohjelmasta an-ne-tussa lausunnossa esitettiin harkittavaksi kuvasovitteiden laatimista havainnollista-maan toiminnan maisemavaikutuksia. Arviointiselostuksessa on esitetty perusteltu selvitys siitä, miksi kuvasovitteita ei ole voitu laatia.

Hankkeen vaikutusalueella ei sijaitse kulttuurihistoriallisesti merkittävää rakennuskan-taa, ja arvioinnissa on huomioitu lähialueen tiedossa olevat rakennetun kulttuuriym-päristön kohteet. Hankealueelta ei myöskään tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen vaikutukset maisemaan ja kulttuuriperintöön on selvitetty riittävällä tavalla. Toiminnan edellyttämien näkösuojavyöhykkeiden rajauksia voidaan tarkastella lähemmin alueen asemakaavamuutostyön yhteydessä.

Vaikutukset tiestöön ja liikenteeseen

Arviointiselostuksen mukaan jätekeskuksen laajentuminen ja toiminnan jatkuminen eivät vaikuta merkittävästi liikennemääriin. Selostuksessa on esitetty liikennemäärät ja -reitit Ruskon lähialueella eri vaihtoehtoissa ja todettu tapahtuneet onnettomuudet Ruskon lähiympäristössä.

Oulun kaupunki ja Tiehallinnon Oulun tiepiiri ovat teettäneet vuonna 2009 valmistuneen Raitotien toimenpideselvityksen. Selvityksessä esitettyjen toimenpiteiden toteuttamisen myötä Raitotien liikenneturvallisuus ja liikenteen sujuvuus paranevat sekä liikenteen haitat asumiselle pienenevät.

Yhteysviranomaisella ei ole huomautettavaa liikennevaikutusten arvioinnista.

Melun vaikutukset

Toiminnan aiheuttamia meluvaikutuksia on arvioitu erikseen rakennustoiminnan ja varsinaisen kaatopaikkatoiminnan aikaisina vaikutuksina vaihtoehtoittain.

Yhteysviranomainen katsoo, että melun vaikutukset on selvitetty riittävällä tavalla, eikä melun aiheuttamista vaikutuksista ole huomautettavaa.

Sosiaalisten vaikutusten arviointi

Hankkeen sosiaalisia vaikutuksia on arvioitu laajasti ja monipuolisesti. Arviointiin liittyen on tehty myös sähköinen lomakekysely. Eri hankevaihtoehtojen vaikutusten vertaamisessa on sovellettu multikriteerianalyysia. Arviointiselostuksen mukaan sosiaalisten vaikutusten arviointi on paitsi selkeiden tulosten tuottamista hankkeen arvioiduista vaikutuksista, myös eri osapuolten välistä tiedottamista, tiedonvaihtoa ja vuoropuhelua sekä pyrkimystä yhteisesti hyväksytyn toimintamallin hahmottamiseen erilaisten vaihtoehtojen kautta. Hankkeesta vastaavan tarkoituksena on yhteistyön jatkuminen myös YVA-menettelyn jälkeen.

Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen sosiaaliset vaikutukset selvitetty kattavasti ja riittävällä tavalla. Lähialueen asukkaiden kokemien haittojen ja epävarmuuden vuoksi hankkeesta vastaavan on tarpeen huolehtia jatkossakin riittävästä ja oikea-aikaisesti tiedottamisesta jätekeskuksen lähialueen asukkaille.

Epävarmuustekijät

Arviointiselostuksessa on esitetty kunkin arvioitavan tekijän kohdalla arvioinnissa käytettyyn tietoon ja menetelmiin liittyvät epävarmuustekijät. Eniten epävarmuustekijöitä liittyy VE0+ -vaihtoehtoon, joka edellyttää kaatopaikan sijoittamista muualle. Vaihtoehtotarkastelussa ei ole mukana kuitenkaan toteutuskelpoista muuta sijoituspaikkaa, jonka vuoksi arviointi on voitu tehdä vain yleisellä tasolla, mikä osaltaan heikentää VE0+ -vaihtoehdon vaikutusten kokonaistarkastelua.

Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan arviointiin liittyvät epävarmuustekijät on tuotu esiin riittävällä tavalla.

Vaihtoehtojen vertailu ja toteuttamiskelpoisuus

Arviointiselostuksessa on esitetty sanallinen vaihtoehtojen vertailu, jonka yhteenvedon mukaan jätekeskuksen laajennuksen toteuttaminen on ympäristövaikutuksiltaan vähäisempi kuin toiminnan aloittaminen uudella alueella. Toiminnallinen yhteys ole-massa olevan jätekeskuksen toimintaan puoltaa toiminnan laajennusta verrattuna kokonaan uuteen loppusijoitusalueeseen jossain muualla.

Koska Ruskon alue on jo nyt jätekeskusalueen muuttamaa, jäävät toiminnan laajentamisesta aiheutuvat haitat selvästi vähäisemmiksi kuin toimittaessa muualla. Laajentamisesta kohdistuu paikallisia vaikutuksia maaperään, pohjaveteen, vesistöön, kasvillisuuteen, eläimistöön, maisemaan ja latureitteihin, mutta nämä vaikutukset jäävät merkitykseltään vähäisiksi. Vaikutukset olisivat todennäköisesti suuremmat sijoitettaessa loppusijoituspaikka muualle. Toiminnasta aiheutuvat päästöt ovat kaikissa vaihtoehtoisissa vähäisiä. Toiminnan aikaisten vaikutusten osalta toteutusvaihtoehtojilla VE1 ja VE2 ei ole eroa vuositasona, vaihtoehtojissa VE1 toiminta vain jatkuu 10 vuotta pidempään.

Vaihtoehtojen sanallisessa vertailussa vertailua on tehty pääosin yleisesti laajennuksen vaikutusten vertailuna suhteessa loppusijoituspaikan sijoittamiseen muualle. Tämä käsitys korostuu, koska varsinaisten toteutusvaihtoehtojen VE1 ja VE2 välillä ei ole löydetty merkittäviä eroja. Vaihtoehtojen VE0+ toteutuskelpoisuutta puolestaan osaltaan heikentää se, että konkreettista loppusijoituspaikkaa ei ole ollut mukana tarkastelussa, eikä ympäristövaikutuksia näin ollen ole uuden loppusijoituspaikan osalta voitu täsmällisesti selvittää. Monin paikoin arviointiselostuksessa on tuotu esille muualle sijoittamisen kielteisiä vaikutuksia, vaikka konkreettisen sijoituspaikkavaihtoehtojen puuttuessa tällainen johtopäätös perustuu oletuksiin.

Sanallisen vertailun ohella arviointiselostuksen liitteessä 11 on taulukko, jossa vaihtoehtoja on vertailtu erittelevänä vertailuna eri arviointitekijöittäin niihin sisältyvistä eduista ja haitoista (vertailtu vaikutusten aiheuttamia muutoksia +, -, - ja - - - merkein sekä värikoodein ja sanallisin selityksin). Taulukossa esitetyt tiedot vastaavat sanallisessa vertailussa esitettyjä tietoja.

Haitallisten vaikutusten ehkäisy ja lieventäminen

YVA-menettelyn keskeisenä tavoitteena on estää haitallisten ympäristövaikutusten syntymistä. Haitallisten vaikutusten estäminen on hankkeen elinkaaren eri vaiheisiin liittyvää toimintaa, jolla estetään, vähennetään tai korjataan hankkeesta aiheutuvia – erityisesti merkittäviä – riskejä ja haitallisia ympäristövaikutuksia.

YVA-selostuksessa on arvioitavien tekijöiden kohdalla tarkasteltu myös kyseiseen tekijään liittyviä haitallisten vaikutusten ehkäisyä ja lieventämistä koskevia toimenpiteitä.

Yhteysviranomaisen katsoo, että haitallisten vaikutusten estämistä ja lieventämistä on tarkasteltu monipuolisesti ja riittävällä tavalla. Toimenpide-ehdotukset ovat konkreettisia ja toteutuskelpoisia. Arviointiselostuksessa esitettyjä tietoja voidaan hyödyntää mahdollisessa hankkeen jatkosuunnittelussa.

Seuranta

Arviointiohjelmasta annetussa yhteysviranomaisen lausunnossa on edellytetty, että arviointiselostuksessa on esitettävä ehdotus seurantaohjelmaksi. Arviointiselostuksessa on esitetty luku 12 "Vaikutusten tarkkailu", jossa on selostettu yleispiirteisesti jätekeskuksen toiminnan tarkkailua. Arviointiselostuksessa todetaan, että "yksityiskohtainen tarkkailuohjelma laaditaan lupapäätöksen saamisen jälkeen yhteistyössä ympäristöviranomaisen kanssa".

Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksesta puuttuu riittävä seurantaohjelmaehdotus. Seurantaohjelma koostuu käyttötarkkailusta, päästötarkkailusta ja vaikutustarkkailusta.

Yhteysviranomaisen täsmentää arviointiselostuksessa esitettyä käsitystä tarkkailuohjelmasta siten, että lähtökohtaisesti toimintaa koskevassa ympäristöluvassa annetaan tarpeelliset määräykset toiminnan käyttötarkkailusta, päästöjen, jätteiden ja jätehuollon, toiminnan vaikutusten sekä toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan

tarkkailusta. Toiminnanharjoittaja voidaan myös velvoittaa esittämään tarkkailusuunnitelman tarkkailun tarkemmasta järjestämisestä lupaviranomaisen tai sen määräämän viranomaisen hyväksyttäväksi. Tämän vuoksi toimintaa koskevaan ympäristölupahakemukseen tulee liittää ehdotus tarkkailun järjestämiseksi. Tarkkailuehdotukseen tulee sisällyttää myös laajennusalueilla tapahtuvan toiminnan pölynseuranta. Toiminnan rakentamisen aikaisia vesistövaikutuksia on tarkkailtava erikseen, mukaan lukien Lopakkaojan siirrosta aiheutuvat vaikutukset.

Arviointiselostuksessa ei myöskään ole tarkasteltu kokonaisvaltaisesti varsinaisen toiminnan aikaisia poikkeus- tai häiriötilanteita, kuten esimerkiksi tulipaloa tai tilannetta, jossa jätteenpolttolaitos ei voi ottaa vastaan jätettä tai muuta poikkeus- tai häiriötilannetta, joka estää normaalin toiminnan. Tämän vuoksi suunnitelma varatutumisesta poikkeus- ja häiriötilanteisiin, mukaan lukien arvio mahdollisista ympäristöonnettomuuksista, tulee esittää toimintaa koskevan ympäristölupahakemuksen liitteenä.

Osallistuminen

Arviointiselostuksessa on esitetty arviointimenettelyn vaiheet mukaan lukien osallistumisen järjestäminen. YVA-menettelyyn sisältyy yhteysviranomaisen järjestämä lausunto- ja kuulemismenettely sekä erillinen yleisötilaisuus sekä arviointiohjelma- että arviointiselostusvaiheessa. Arviointiselostusta koskevaan yleisötilaisuuteen osallistui 11 henkilöä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten edustajat mukaan lukien. Hanketta varten on perustettu ohjausryhmä, jossa on myös asukasjärjestöjen edustus. Kansalaisilla on ollut myös mahdollisuus osallistua hankkeesta vastaavan järjestämään sähköiseen kyselyyn, johon on ollut pääsy sekä hankkeesta vastaavan että yhteysviranomaisen Internet-sivujen kautta. Lisäksi hankkeesta vastaava on järjestänyt arviointimenettelyn aikana oman tiedotustilaisuuden alueen asukkaille yhdessä alueen asukasyhdistyksen kanssa.

Yhteysviranomainen katsoo, että osallistumismahdollisuudet on järjestetty riittävällä tavalla.

Raportointi

Arviointiselostus on ulkoasultaan selkeä. Asiat on jäsennelty hyvin ja teksti on selkeää yleisakieltä. Selostuksessa on myös sanasto ja luettelo käytetyistä lyhenteistä, joilla selvennetään tekstissä käytettyjä käsitteitä. Tosin aivan kaikkia tekstissä käytettyjä erikoissanoja luettelosta ei ilmene. Karttaliitteet havainnollistavat tekstiä erinomaisella tavalla. Karttapiirroksot ovat selkeitä ja painoasultaan laadukkaita.

Arviointiselostukseen sisältyy tiivistelmä, jossa on esitetty yhteenvetona tiedot hankkeesta ja tarkastelluista vaihtoehtoista sekä hankkeesta aiheutuvat vaikutukset. Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan tiivistelmä on selkeä ja antaa kokonaiskäsityksen hankkeesta ja vaikutusarviointista.

Tekstissä on jonkin verran kirjoitusvirheitä, jotka ovat kuitenkin niin pieniä, etteivät ne häiritse tekstin luettavuutta. Enemmän haittaa on muutamista tekstin sisäisten viittausten virheellisyyksistä, esimerkiksi muutamien kuva- ja liitenumerojen esittäminen tekstissä virheellisesti.

Arviointimenettelyn aikana on tapahtunut eräitä muutoksia lainsäädännössä, jonka vuoksi voimassa olevat säädökset olisi tullut tarkistaa arviointiselostukseen. Taulukossa 7-2 (s. 38) mainittu valtioneuvoston asetus ilmanlaadusta (711/2001) on kumottu valtioneuvoston asetuksella ilmanlaadusta (38/2011), joka on tullut voimaan 25.1.2011. Selostuksen painatuksen jälkeen uusi jätelaki (646/2011) on vahvistettu ja tulee voimaan 1.5.2012 (s. 21).

Toisin kuin arviointiselostuksessa on esitetty Punaisenladonkankaalle suunnitellusta Lassila & Tikanoja Oy:n hankkeesta KHO on antanut ratkaisunsa 20.4.2011 (s. 23). KHO palautti asian käsittelyn lupaviranomaiselle.

Yhteenveto ja johtopäätökset

Kokonaisuutena arvioiden arviointiselostus täyttää ympäristövaikutusten arvioinnille asetetut vaatimukset. Hankkeen vaikutukset on selvitetty arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta. Arviointiselostuksessa on selvitetty pääosin YVA-asetuksen (713/2006) 9 ja 10 §:ssä tarkoitetut tiedot. Arvioinnissa olevien joidenkin puutteiden vuoksi tarkennusvaatimuksia on esitetty ao. seikkaa koskevassa lausunnon kohdassa.

Hanketta koskevassa mahdollisessa ympäristölupahakemuksessa tulee esittää lupaharkinnan kannalta riittävällä tarkkuudella eri toimintojen sijoittuminen laajennusalueille. Hanketta koskevan suunnittelun lähtökohtana tulee olla parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltaminen.

Toiminnan elinkaaritarkasteluun kuuluu yhtenä osana varautuminen poikkeustilanteisiin. Tällaista tarkastelua ei ole tehty kattavasti arviointiselostuksessa, jonka vuoksi arviointi toiminnan mahdollisista poikkeus- ja häiriötilanteista ja suunnitelma niihin varautumisesta tulee esittää mahdollisen ympäristölupahakemuksen liitteenä.

Vaihtoehtojen mukainen kaatopaikan laajentaminen edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa ja Lopakkaajan siirto vesilain mukaista vesitalouslupaa. Mahdolliseen lupahakemukseen tulee liittää myös seurantaohjelmaehdotus, jossa on otettava huomioon tässä lausunnossa esitetyt vaatimukset toiminnan tarkkailun järjestämisestä.

Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan hankkeesta vastaava voi jatkaa hankkeen suunnittelua suoritettuna arvioinnin perusteella. Hankkeesta vastaavan tulee ottaa huomioon tässä lausunnossa esitetyt hanketta koskevat tarkennusvaatimukset mahdollisessa lupahakemuksessa. Muita tarkennuksia, kuten mahdollisia katu- ja ulkoilu-reittilinjauksia sekä suojavyöhykerajauksia, voidaan tehdä hankealuetta koskevien yleis- ja asemakaavoitusten yhteydessä. Mikäli seudulliselle jätekeskukselle tullaan hakemaan uutta Punaisenladonkankaan korvaavaa sijoituspaikkaa, se tulee tehdä laadittavana olevan maakuntakaavan ja uuden Oulun yleiskaavan laadinnan yhteydessä.

LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Yhteysviranomaisen lausunto on nähtävillä virka- tai aukioloaikoina Oulun kaupungin Oulu10-palvelupisteessä (Torikatu 10), Oulun pääkirjastossa (Kaarlenväylä 3), Kaijonharjun kirjastossa (Kalevalantie 5), Puolivälinkankaan kirjastossa (Mielikintie 1) ja Ritaharjun kirjastossa (Ritakierros 2) sekä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa (Veteraanikatu 1, Oulu) ja ELY-keskuksen Internet-sivulla osoitteessa www.ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa/yva > Päättyneet YVA-hankkeet > Jätehuolto > Ruskon jätekeskuksen laajennus, Oulu.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus lähettää yhteysviranomaisen lausunnon sekä kopiot annetuista lausunnoista ja mielipiteestä hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset lausunnot ja mielipiteet säilytetään ja arkistoidaan Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi niille tahoille, joilta on pyydetty lausunto arviointiselostuksesta ja mielipiteen esittäjälle sekä ympäristölupaviranomaiselle.

SUORITEMAKSU JA PERUSTELUT SEKÄ OIKAISUVAATIMUS

Maksu 7 100 euroa (alv 0 %)

Suoritemaksua koskeva lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Perustelut

Maksu määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) perusteella annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1394/2010) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen maksullisista suoritteista vuonna 2011 esitetyn maksutaulukon mukaisesti. Maksutaulukon mukaan YVA-laissa tarkoitettu lausunnosta arviointiselostuksesta, kun hanke tai sen vaikutukset ulottuvat yhden kunnan alueelle, perittävän maksun suuruus on 7 100 euroa.

Oikaisun hakeminen maksuun

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskukselta. Lausunnon liitteenä on ohje maksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiseen.

Johtaja

Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
Rakennusneuvos

Heikki Aronpää

Ympäristölakimies

Kaija Järvinen

JAKELU Oulun Jätehuolto

TIEDOKSI

- Suomen ympäristökeskus (+ arviointiselostus 2 kpl)
- Oulun kaupunki/kaupunginhallitus
- Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitoksen johtokunta
- Oulun kaupunki/tekninen lautakunta
- Oulun kaupunki/liikuntalautakunta
- Oulun seudun seutuhallitus
- Pohjois-Pohjanmaan liitto
- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto/Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto/Ympäristöluvut
- Kainuun ELY-keskus/Kalatalouspalvelut
- Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry
- Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
- Museovirasto
- Pohjois-Pohjanmaan museo
- Fingrid Oyj
- Oulun Energia
- Korvensuoran asukasyhdistys ry
- Kuivasjärven pienkiinteistöyhdistys ry
- Puolivälinkankaan suuralueen asukasyhdistys ry
- MieliPiteen esittäjä

LIITTEET (hankkeesta vastaavalle):

- maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus
- arviointiselostuksesta esitetyt lausunnot ja mielipiteen ilmaisut